

TALOUSARVIO 2018 JA TALOUSSUUNNITELMA 2018 -2020

Valtuusto 20.12.2017 § 50

Sisällysluettelo

1 TALOUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT	4	
1.1. Yleinen taloudellinen kehitys	5	
1.2 Kuntatalous	5	
2 TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTEET	9	
2.1. Perustietoa Puolangasta	9	
2.3. Henkilöstö	12	
3 TALOUSARVIO 2018 JA TALOUSSUUNNITELMA 2018 – 2020	13	
3.1. Talousarvioasetelma	13	
3.2. Käyttösuunnitelmien laatiminen	13	
3.3. Talouden tasapainottaminen ja alijäämän kattamisvelvollisuus	14	
3.4. Sisäiset erät	14	
3.5. Talousarvion laatimisperusteet	14	
3.6. Talousarvion sitovuus	14	
3.7. Kunnan sisäisen valvonnan järjestäminen	15	
4 TULOSLASKELMAOSA	16	
5 RAHOITUSLASKELMAOSA	17	
6 KÄYTTÖTALOUSOSA	18	
6.1. Vaalit	18	
6.2. Tarkastustoiminta	18	
6.3. Demokratia, hallinto ja elinvoima-asiat	19	
6.3.1. Valtuusto		21
6.3.2. Kunnanhallitus		21
6.3.3. Hallinto-osasto		22
6.3.4. Yhteistoiminta		22
6.3.5. Elinkeinopalvelut		23
6.3.6. Maaseutuasiat		24
6.3.7. Maankäytön suunnittelu		25
6.4. Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut	26	
6.5. Sivistyslautakunta	27	
6.5.1. Hallinto		28
6.5.2. Perusopetus		28
6.5.3. Lukio		29
6.5.4. Kansalaisopisto		30
6.5.5. Kirjasto		31
6.5.6. Päivähoito		32
6.5.7. Nuorisotyö		33
6.5.8. Liikunta		34
6.5.9. Kulttuuri		35
6.6. Tekninen lautakunta	36	
6.6.1. Hallinto		37
6.6.2. Rakennusvalvonta		38
6.6.3. Ympäristönsuojelu		39
6.6.4. Ruokahuolto ja siivous		39
6.6.5. Liiketoiminta		41
6.6.6. Rakennuskiinteistöt		43
6.6.7. Maa- ja metsätaloudelliset asiat		43
6.6.8. Tiet		44
6.6.9. Urheilu- ja ulkoilualueet, yleiset alueet		45
6.6.10. Muu teknisen osaston toiminta		45

8 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETOLASKELMA	50
9 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	52

1 TALOUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS – KOHTI MAAKUNTAUUDISTUSTA

Kesäkuussa aloittanut uusi valtuusto joutuu hyväksyessään vasta ensimmäisestä budjettiaan ratkaisemaan vaikeaa yhtälöä. Kunnan tulorahoitukseen on revennyt valtionosuuksien leikkausten ja verotulojen pienenemisen takia noin 500 000 euron aukko. Kun samaan aikaan kustannuskehitys joko pysyy samana tai kasvaa inflaation ja muiden sen kaltaisten syiden takia, on tasapainoisen talouden haaste todella vaikeaa. On myös otettava huomioon maakuntauudistuksesta aiheutuvat kuntatalouteen kohdistuvat epävarmuustekijät sekä kunnan normaali kehitys- ja uudistumistyö, jotka ylläpitävät tasapainoisen talouden vaadetta ehkä kovemmin kuin koskaan kuluva vuosikymmenen aikana.

Kunnan talouden kehitys on onneksi ollut koko kuluneen vuosikymmenen ajan hyvä ja kunnan taseessa on ylijäämää noin 2 200 000 euroa. Kunnan palvelurakenne on hyvä ja tarkoituksenmukainen. Kuntien välinen yhteistyö toimii ja kuluneen vuoden työllisyyskehitys on edennyt suotuisasti. Kunnalla on kaikki mahdollisuudet edelleen olemassa.

Kunnanhallitus antoi kesäkuussa laadintaohjeeksi seuraavaa:

hallintokuntien tuli sitoutua laatimaan talousarvioesityksensä siten, että tilikauden tulos on joko nolla euroa tai positiivinen
 verotuksen tasoon ei kaavailtu muutoksia
 toimielinten tuli sitoutua hakemaan ja hyödyntämään kaikki mahdollinen toimintojen ja talouden tehostamispotentiaali
 investointien osalta noudatetaan voimassa olevaa taloussuunnitelmaa.

Lähtökohdat huomioon ottaen hallintokunnat ovat tehneet työnsä annettujen ohjeiden mukaan. Muun muassa henkilöstömenoja kyetään pienentämään lähes 380 000 euroa kuin mitä on arvioitu tämän vuoden talousarviossa. Tehostamispotentiaalia on haettu kaikesta mahdollisesta. On myös tiedostettu se, että kunnan on hoidettava sille laissa säädetyt palveluvelvoitteensa ja sen on kyettävä omilla toimillaan luomaan tulevaisuudenuskoa ja myönteistä kehitystä alueellaan.

Verotulojen pienenemisen ja kaavailtujen valtionosuusleikkausten jättämä aukko on kuitenkin niin suuri, ettei käyttötalouden osalta ole päästy tasapainoiseen talousarvioesitykseen, vaan aukko on katettava joko paranevien verotulojen ja/ tai vanhojen ylijäämien käytöllä. Näiden tehostamistoimien jälkeen talousarvioesitys on -272 000 euroa alijäämäinen ja sitäkin pyritään parantamaan talousarviovuoden aikana.

Nettoinvestoinnit ovat 1 540 000 euroa. Suurimmat suunnitelmakauden investoinnit ovat Puolangan biokeskushanke- / kaukolämpölaitoksen toteuttaminen ja uuden pelastusaseman rakentaminen Kainuun Pelastuslaitoksen käyttöön. Pelastuslaitos tulee asematilojen vuokralaiseksi ja maksaa laitoksen rakentamisen tulevien vuosien vuokrien muodossa pois. Myös jääkiekkokaukalon kattamiseen varaudutaan 60 000 eurolla, mutta toteuttaminen edellyttää noin 190 000 euron ulkopuolista rahoitusta. Muilta osin investoinnit ovat korvaus- ja korjausinvestointeja, joilla myös pyritään parantamaan kunnan energiatehokkuutta.

Esitän omasta puolestani lämpimimmät kiitokseni kunnan henkilökunnalle kuntalaisten palveluiden hyväksi sitoutumisesta ja kunnan päätöksentekijöille rakentavasta ja tavoitteellisesta yhteistyöstä.

Esko Rautiainen
 kunnanjohtaja

1.1. Yleinen taloudellinen kehitys

Tilastokeskuksen tarkistama Suomen bruttokansantuotteen (BKT) määrän kasvu oli 1,9 prosenttia vuonna 2016 eli arvioitua vahvempaa. Taloudellinen kasvu kehittyi parhaiten rakentamisessa, maa-, metsä- ja kalataloudessa sekä liike-elämän palveluissa. Myös kotitalouksien kulutuksen kasvu ja yksityiset investoinnit kuten rakentaminen vaikuttivat myönteisesti. Vientikin ylsi pieneen kasvuun.

Yleisen taloudellisen aktiivisuuden kehittymisen ohella kotimaista kysyntää vahvisti jo vuonna 2016 kuluttajien luottamus tulevaisuuden näkyymiin, alhaisena pysynyt inflaatio sekä tuloverokevennykset. Velallisten ostovoimaa lisäsivät myös kotitalouksien vähentynyt säästäminen ja matala korkotaso. Kotitalouksien velkaantumisaste oli jo 126 % suhteessa kotitalouksien käytettävissä oleviin tuloihin.

Vuoden 2017 talouskasvusta on saatu jo ennakkollisia tilastotietoja. Niiden mukaan talouskasvu on alkuvuonna vahvistunut edelleen viime vuoden lukemista. Vahvistumisesta kertovat teollisuuden uudet tilaukset ja kasvukeskusten rakennustoiminnan lisääntyminen. Talouden ennustelaitokset oleltavatkin kuluvan vuoden bruttokansantuotteen kasvun kohoavan noin kolmeen prosenttiin.

Talouden kasvulukujen nousu perustuu merkittäväällä tavalla siihen, että Suomen vienti on lähtenyt kauan odotettuun kasvuun maailmantalouden vetämänä ja kasvun odotetaan jatkuvan myös lähivuosina. Maailmantaloudessa vahvimpia kasvajia ovat perinteisesti nousevat taloudet, mutta kasvu on voimistunut myös jo teollistuneissa länsimaissa ja euroalueella kasvu on ollut arvioitua parempaa.

Valtiovarainministeriön (VM) mukaan BKT kasvaa vuonna 2017 2,9 prosenttia. Vuoden 2018 kasvun odotetaan hiipuvan jonkin verran, sillä BKT:n kasvuksi ennustetaan 2,1 prosenttia. Kuluvaa vuotta voidaan siis pitää suhdannehuippuvuotena, kun talouskasvu tukeutuu kotimaiseen kulutukseen, investointeihin sekä voimistuvaan vientikysyntään. Ensi vuoden kasvuvauhdin ennakoidaan hidastuvan yksityisessä kulutuksessa ja investoinneissa, mutta nopeutuvan viennissä. Viennin kasvuedellytyksiä tukee maailmantalouden myönteinen vire ja yritysten kustannuskilpailukykyyn kohentuminen kilpailukyky-sopimuksen ansiosta. VM olettaa, että Suomen pitkään vallinnut markkinaosuuksien menetys vientimarkkinoilla päättyy. Vaikutukset ulottuvat myös yksityisiin investointeihin siten, että kasvun painopiste siirtyy rakentamisesta, erityisesti asuntorakentamisesta, teollisuuden tuotannollisiin investointeihin.

Vuonna 2017 sopimuspalkkoja ei korotettu ja julkisen sektorin lomarahoja leikattiin 30 %. Näiden ratkaisujen yhteisvaikutuksena sopimuspalkkojen on arvioitu laskevan keskimäärin 0,3 %. Ansiotasoa nostavat kuitenkin liukummat ja muut rakenteelliset tekijät, joiden myötä ansiotasoindeksi nousee vuonna 2017 0,3 %. Työllisyyden paranemisen vuoksi koko talouden palkkasumma kehittyi kuluvana vuonna huomattavasti tätä nopeammin. VM olettaa, että koko talouden palkkasumma kasvaa kuluvana vuonna 1,8 % ja ensi vuonna 2,2 %. Työntantajien sosiaaliturvamaksut laskevat vuonna 2017 ja 2018 merkittävästi

Ansiokehityksen ohella kotimaista kysyntää on parantanut hiljalleen koheneva työllisyystilanne. VM:n mukaan yksityinen kulutus kasvaa mukaan tänä vuonna 2,4 prosenttia ja ensi vuonna 1,4 prosenttia. Kulutuksen kasvua leikkaa ensi vuodesta alkaen erityisesti inflaation nousu noin 1,5 prosentin tuntumaan lähivuosina. Valtiovarainministeriön mukaan BKT kasvaa 1,8 prosenttia vuonna 2019. Ennusteessa Suomen talouskasvun voimatekijänä jatkaa jopa neljän prosentin kasvuvauhtiin yltävä vienti, kun puolestaan yksityisen kulutuksen kasvun arvioidaan hiipuvan 1,2 prosentin pintaan.

1.2 Kuntatalous

Puolangan kunnan talous on ollut tasapainossa vuodesta 2010. Vuoden 2017 verotulojen kertymä vaikuttaa jäävän ansiotuloverojen osalta alle talousarvion, mutta yhteisöverot kehittyvät ennakoitua paremmin. Vuonna 2018 verotulojen määrä alenee edelleen erityisesti ansiotulojen osalta, mutta yhteisöverokertymä on vuoden 2017 ennustetta parempi. Kokonaisuudessaan verotulokertymän heikennys on -1,8 % vuoden 2017 talousarvioon verrattuna. Kun valtionosuuksia samanaikaisesti leikataan kunnalta yli 354 000 euroa, on talousarvion tasapainossa pitäminen vähintäänkin haasteellista.

Vuoden 2017 päättyessä kunnan velkamäärä on n 6.600.000 euroa. Uutta lainaa ei ole tarvinnut kuluvana vuonna nostaa, mutta vuoden 2018 aikana siihen varaudutaan. Tarve konkretisoituu erityisesti biokeskus –hankkeen edetessä suunnitellulla tavalla.

Sote- ja maakuntaudistuksen toteutuminen siirtyy ja on toteutumassa vasta vuoden 2020 alusta. Muutokseen liittyvä lainsäädäntö ei ole vielä valmis, mutta ensimmäiset lakiesitykset ovat lähteneet lausuntokierrokselle. Lait eivät tule voimaan vielä 2017 aikana. Talouden ja toiminnan suunnittelussa on edelleen tukeuduttu voimassaolevaan lainsäädäntöön. Verotulomuutoksista vuoden 2020 talousarvioihin on saatu ensimmäiset arviot ja vuoden 2020 taloussuunnitelmaa ei vielä ole mahdollista kovin tarkkaan arvioida. Keskeisenä tavoitteena on löytää keinot vahvistaa kunnan talouskehitystä tulevia toimintavuosia varten.

Kuntaliiton **19.9.2017** laatima arvio vuosien 2016 – 2019 yleisestä taloudellisesta kehityksestä:

Muuttuja	2015	2016	2017	2018	2019
<i>(%-muutos)</i>					
Tuotanto (määrä)	0,3	1,9	2,9	2,1	1,8
Palkkasumma	1,0	1,5	1,8	2,2	2,1
Ansiotaso	1,4	1,1	0,3	1,4	1,6
Työlliset (määrä)	-0,4	0,5	0,7	0,8	0,5
Inflaatio	-0,2	0,4	0,9	1,5	1,5
<i>(% yksikköä)</i>					
Työttömyysaste	9,4	8,8	8,6	8,1	7,8
Verot/BKT	44,0	44,1	43,2	42,2	41,8
Julkiset menot/BKT	56,9	55,8	54,1	53,1	52,2
Julkinen velka/BKT	63,6	63,1	62,5	61,9	61,1
Euribor 3 kk, %	0,0	-0,3	-0,3	-0,2	0,0
10 vuoden korko %	0,7	0,4	0,5	0,9	1,4

VALTIONOSUUDET

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta:

1. valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja
2. opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Valtionosuusrahoitus maksetaan kunnille ja muille rahoituksen saajille yhtenä eränä jokaisen kuukauden 11. päivään mennessä. Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan rahoituksen saaja päättää itse valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

VALTIONOSUUDET	TA 2018	TP 2016	TA 2017
Kunnan peruspalv. vo	11 659 240	12 250 497	12 093 493
Verot.per. vo tasaus	2 191 463	2 221 656	2 211 891
Järjestelmäm. tasaus		-279 972	
Opetus- ja kultt. vo	14 892	-82 502	-41 637
VALTIONOSUUDET	13 865 595	14 109 679	14 263 747

VEROTULOT

Verotulojen ennuste on nykyainsäädännön mukainen, joten tulevaa sote- ja maakuntauudistusta ei ole huomioitu vuodelle 2020. Kunnallisverot kasvavat suhteellisen paljon vuosina 2019 ja 2020. Tämä johtuu erityisesti vähennysten maltillisesta kehityksestä. Ennusteissa on huomioitu ainoastaan päätösperäiset vaikutukset vähennyksiin ja kun päätöksiä vuosien 2019 ja 2020 osalta ei ole, kasvavat verotulot myönteisemmin. Ansiotulot ovat myös kasvamassa ennusteiden mukaan vuonna 2020 lähes kolme prosenttia ja se nostaa tuolloin kunnallisveroennustetta.

VEROTULOT	TA 2018	TP 2016	TA 2017	TS 2019	TS 2020
Kunnan tulovero	6 475 000	6 858 212	6 802 000	6 671 000	6 877 000
Kiinteistövero	799 000	813 070	808 000	828 000	828 000
Osuus yhteisöveron t	1 358 000	1 244 552	1 216 000	1 402 000	1 460 000
VEROTULOT	8 632 000	8 915 834	8 826 000	8 901 000	9 165 000

VERORAHOITUS (verotulot ja valtionosuudet yhteensä)

1000 €	TA 2018	TP 2016	TA 2017	ENN 2017
Valtionosuudet	13 866	14 110	14 264	14 220
Verotulot	8 632	8 916	8 826	8 770
Yhteensä	22 498	23 026	23 090	22 990

HENKILÖSTÖKULUT

Kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 31.1.2018 saakka. Uusien sopimusten neuvottelut ovat käynnissä; tietoja tulevasta ei ole, mutta odotukset ovat maltillisia. Vuonna 2017 ei ollut palkankorotuksia, vaan henkilöstön työaika piteni 30 minuutilla/viikko ja lomarahojen 30 %:n määräaikainen leikkaus toteutui. Lomarahojen leikkaus jatkuu vielä kahden lomakauden ajan. Ratkaisu on pienentänyt kuntien kokonaispalkkauskustannuksia.

Vuonna 2018 kuntatyönantajan palkkaperusteinen eläkemaksu on 16,75 % palkkojen kokonaismäärästä. Palkansaajien keskimääräinen eläkemaksu vuonna 2018 tulee olemaan 7,1 %. Valtion eläkemaksun piiriin kuuluvien (VaEL) työnantajan maksun osuudeksi on arvioitu 16,78 %.

Eläkemenoperusteiset ovat vuonna 2018 arvion mukaan 735 000 euroa.

Kuntatyönantajan sairausvakuutusmaksu on arvioiden mukaan 0,87 %. Työttömyysvakuutusmaksu on keskimäärin 1,77 %.

Tapaturmavakuutuksen maksuksi arvioidaan olevan 0,80 % vuonna 2018.

1000 €	TA 2018	TP 2016	TA 2017	ENN 2017
Henkilöstökulut	5 732	6 280	6 115	6 000

2 TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTEET

2.1. Perustietoa Puolangasta

Puolanka sijaitsee Kainuun maakunnassa. Naapurikuntia ovat Hyrynsalmi, Paltamo, Pudasjärvi, Ristijärvi, Suomussalmi, Utajärvi ja Vaala. Kajaaniin on matkaa 100 km ja Ouluun 130 km.

Puolangan kunta on perustettu vuonna 1867. Kunnan kokonaispinta-ala on noin 2599 km², josta vesistön osuus on noin 138 km².

Asukkaita kunnassa vuoden 2016 lopussa oli 2 737 ja syyskuun 2017 lopulla oli 2 691. Puolankalaisista 0 – 14 -vuotiaiden osuus oli 9,7 % 15 – 64 -vuotiaiden osuus 56,1 % ja 65 vuotta täyttäneiden osuus 34,2 %. Miesten keski-ikä on 50,7 ja naisten 55,2 vuotta. Puolangalla ulkomaiden kansalaisten osuus väestöstä on 1,9 %.

Kunnassa asuvan työllisen työvoiman määrä oli vuoden 2015 lopussa 855. Heistä kävi Puolangalla työssä 662 eli 77,4 %. Puolangan ulkopuolella työssäkävijöitä tai Puolangalla muualta työssä käyviä henkilöitä oli yhteensä 193. Työllisyysaste vuonna 2015 oli 56,2 %, työttömien osuus työvoimasta oli 20,4 % ja eläkeläisten osuus väestöstä 43,0 %.

Alkutuotannon työpaikkojen osuus kunnassa on noin 22,0 %, jalostuksen työpaikkojen osuus 6,9 % ja palvelujen työpaikkojen osuus 69,2 % sekä muiden työpaikkojen osuus 1,9 % (tilasto 31.12.2015).

Asuntokuntien lukumäärä oli vuoden 2015 lopussa 1398. Rivi- ja pientaloissa asuu noin 90 % asukkaista. Kesämökkejä Puolangalla on yli 1500.

2.2. Puolangan kunnan strategia ja organisaatio

Puolangan kunnan strategia 2020

Puolangan kunnan toiminta-ajatus

Puolangan kunta järjestää kuntalaisille peruspalvelut, huolehtii infrastruktuurista ja kehittää kunnan elinvoimaisuutta

Visio

Tulevaisuuteensa luottava elinvoimainen maaseutukunta Puolanka elää paikallisesta yrittäjyydestä ja tarjoaa kattavat palvelut kuntalaisille ja matkailijoille.

Strategiset päämäärät

- ❖ Hallittu väestönkehitys
- ❖ Houkutteleva paikka yrittää
- ❖ Nuorisolle elämän eväät
- ❖ Joustavat ja laadukkaat peruspalvelut lähellä
- ❖ Toimiva ja tehokas kunta

Arvot

- ❖ Turvallinen Arki
- ❖ Yrittäjähenkisyys
- ❖ Kuntalaisten puolella

Strategiset päämäärät

Hallittu väestökehitys

Kunnan oma asuntokanta pidetään kunnossa ja omasta käytöstä tarpeettomaksi käyneet asunnot myydään

Kunnan ensisilmäys-näkyä. Kirkonkylän ja Paljakan kaava-alueet pidetään siistinä ja viihtyisinä. Kirkonkylän molempiin päihin toteutetaan pysähdyspaikat, joiden yhteydessä on kunnasta kertovat opastustaulut.

Kunnan kokonaisvaltainen markkinointi uusille Puolangan asukkaalle ja matkailijoille. Tehdään hanke, jossa toteutetaan markkinointisuunnitelma huomioon ottaen eri kohderyhmät. Hankeessa suunnitellaan ja toteutetaan kuntaa esittelevää materiaalia nykyaikaisin markkinoinnin menetelmin.

Houkutteleva paikka yrittää

Tehdään elinkeinosuunnitelma, jossa määritellään toimenpiteet eri toimialojen kehittämiseksi. Elinkeinosuunnitelma tehdään yhdessä puolankalaisten yrittäjien ja muiden sidosryhmien kanssa.

Kannustetaan yrittäjiä yrityksensä ja itsensä kehittämiseen ja tehdään kunnan ja Yritys-Suomen palvelut tutuiksi.

Lisätään yrittäjien tietoisuutta hankerahituksen tarjoamista mahdollisuuksista.

Selvitetään uusiutuvan energian tuotantomahdollisuuksia ja edistetään energiayrittäjyyttä. Ollaan mukana Puolangalle soveltuvissa energiahankkeissa, joissa selvitetään em. mahdollisuuksia.

Nuorisolle elämän eväät

Syrjäytymisen estäminen. Etsitään hyviä käytänteitä tai toimintamalleja, joissa ollaan lapsen ja nuoren kasvun tukena.

Vanhemmuuden tukemista kehitetään yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa

Nuoria kuntalaisia kuullaan vuosittain nuorisofoorumissa, jossa päättäjät ja keskeiset viranhaltijat ovat mukana.

Nuorisotoimi kartoittaa nuorten toiveita toiminnasta, tapahtumista ja retkistä, joita toteutetaan mahdollisuuksien rajoissa.

Joustavat ja laadukkaat peruspalvelut lähellä

Luodaan toimintojen arviointijärjestelmä arvioimaan organisaation tuottamien palveluiden laatua ja asiakkaiden tyytyväisyyttä saamaansa palveluun.

Järjestetään vuosittain yhteisiä tapaamisia kunnan ja kolmannen sektorin järjestöjen välillä

Kaavoitus- ja lupapolitiikka on joustavaa. Palvelut tuotetaan asiantuntevasti asiakkaan tarpeet huomioiden.

Kehitetään kuntien välistä vuoropuhelua ja yhteistyötä. Toimitaan aktiivisesti maakuntarajan madaltamiseksi Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan välillä laadukkaiden palveluiden turvaamiseksi.

Toimiva ja tehokas kunta

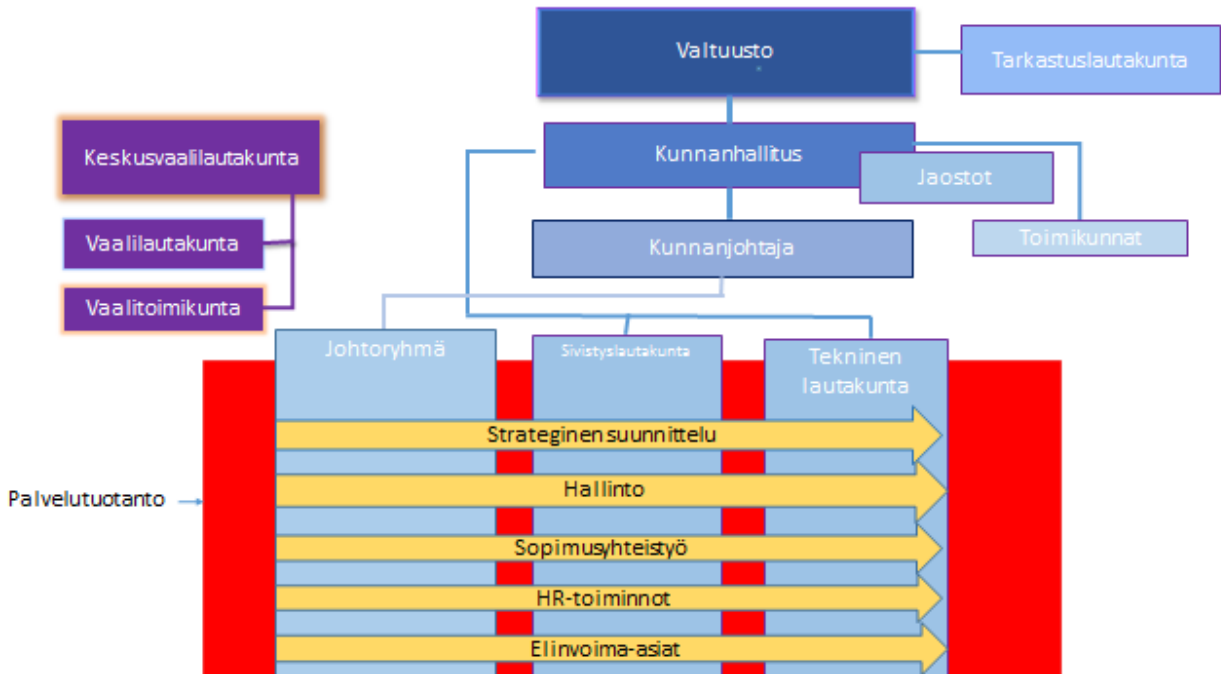
Osaamisen ylläpito ja kehittäminen. Kartoitetaan työntekijöiden osaamisalueet ja syvennetään osaamista koulutuksella sekä huomioidaan aukot rekrytoinnissa.

Yhteistyön ja keskinäisen luottamuksen lisääminen. Järjestetään henkilöstökokouksia vähintään kaksi kertaa vuodessa ja osastokokouksia joka toinen kuukausi.

Toimenkuivissa pidetään huolta siitä että kunnassa on toimiva varahenkilöjärjestelmä siten että palvelut ovat turvattuina kaikissa tilanteissa.

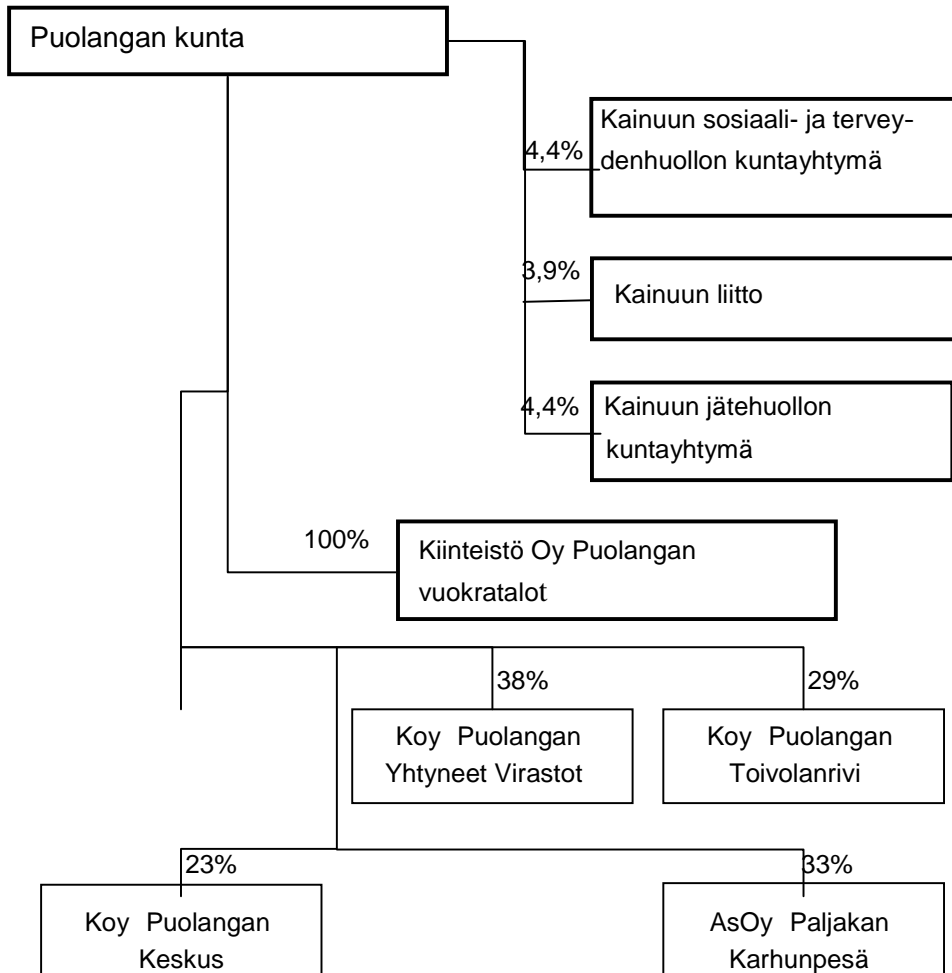
Kuntaan tehdään hyviin suorituksiin kannustava henkilöstöpolitiikka jonka valmisteluun otetaan mukaan myös henkilöstö.

KUNNAN HALLINTO- JA ORGANISAATORAKENNE

KONSERNI

Puolangan kunnan konsernirakenne on seuraava:

Puolangan Vuokratalot Koy toteuttaa kunnan asuntopolitiikkaa ja huolehtii asuntojen vuokraustoiminnasta. Tulostavoitteena yhtiöllä on olla itsensä kannattava toiminnallinen kokonaisuus.

2.3. Henkilöstö

Henkilöstön määrä:

Vastuualue	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Hallinto-osasto	21 (20,35)	19 (18,45)	18 (17,45)
Sivistysosasto	63 (62,8)	61 (60,5)	60 (59,5)
Tekninen osasto	34 (33,8)	34 (33,8)	29 (28,3)
Yhteensä	118 (116,95)	114 (112,75)	107 (105,25)

Avoimen tehtävän täyttäminen edellyttää aina arvioinnin sisäisten tehtäväjärjestelyjen mahdollisuudesta. Strategian edellyttämän henkilöstön osaamiskartoituksen valmistuttua laaditaan henkilöstö- ja koulutussuunnitelma, jonka avulla henkilöstön osaaminen osataan kohdentaa tarkoituksenmukaisella tavalla.

3 TALOUSARVIO 2018 JA TALOUSSUUNNITELMA 2018 – 2020

3.1. Talousarvioasetelma

Talousarvio on valtuuston tahto siitä, miten kunnan käytössä olevat resurssit jaetaan hallintokuntien kesken. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa on käytettävä käyttötalous- ja tuloslaskelmaosaa sekä investointi- ja rahoitusosaa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio sisältää yhden määrärahan ja yhden tuloarvion kullekin toimielimelle. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Valtuuston poliittinen näkemys kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistämisestä ja kunnan alueen kehittämisestä konkretisoidaan taloussuunnitelmassa ja talousarviossa.

Taloussuunnitelman ja talousarvion tarkoituksena on antaa päätöksentekijöille ja kunnan sidosryhmille kattavat tiedot kunnan toiminnasta ja talouden tilasta. Esitettävien tietojen on oltava vertailukelpoisia yhteiskunnan muiden talousyksiköiden tuottamien tietojen kanssa.

Taloussuunnitelmaosat ovat seuraavat:

Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa

Käyttötalousosa

Valtuusto asettaa toimielin- ja tehtäväkohtaisesti toiminnalliset tavoitteet sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Tuloslaskelmaosa

Osoitetaan, miten tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korko- ja muihin menoihin sekä poistoihin ja arvonalennuksiin

Investointi – ja rahoitusosa

Investointiosa

Osoitetaan *hankekohtaiset* määrärahat ja tuloarviot. Investointimenot ja – tulot budjetoidaan arvioidun rahankäytön ja tulokertymän mukaan.

Rahoitusosa

Osoitetaan, miten talousarvio vaikuttaa kunnan maksuvalmiuteen, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin sekä miten rahoitustarve katetaan ja kuinka suuri on rahoitusjäämä ja kuinka se katetaan.

3.2. Käyttösuunnitelmien laatiminen

Valtuusto hyväksyy vuosittain talousarviossa toimielimelle toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviossa osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Kunnanhallitus ja lautakunnat hyväksyvät talousarvioon perustuvat käyttösuunnitelmat, joilla toteutetaan talousarviota. Investointiosa jaetaan eri hankkeille ja kohteille hankesuunnitelmalla.

3.3. Talouden tasapainottaminen ja alijäämän kattamisvelvollisuus

Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Valtuusto päättää toimenpideohjelman kestosta. Kunnanhallitus antaa selvityksen tasapainotuksen toteutumisesta toimintakertomuksessa. Tarkastuslautakunta arvioi talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

3.4. Sisäiset erät

Kunnan omien toimialojen väliset laskutukset ovat sisäisiä eriä. Sisäiset erät ovat toiminnan ja talouden ohjauksen sekä seurannan kannalta keskeisiä. Kunnan talousarvioon ei ole sisällytetty sisäisiä eriä. Ne on tilinpäätöksen jälkeen ilmoitettu kuntien taloustilastoon toteutuman perusteella.

3.5. Talousarvion laatimisperusteet

Tiukentuneen taloustilanteen ja erityisesti valtionosuuksien leikkausten vuoksi vuonna 2018 tavoitteena on, että:

- toimielinten ja hallintokunnat sitoutuvat hakemaan ja hyödyntämään kaikki mahdollinen toimintojen ja talouden tehostamispotentiaali
- investointien osalta noudatetaan voimassa olevaa taloussuunnitelmaa
- verotuksen tasoon ei tehdä muutoksia

3.6. Talousarvion sitovuus

Kuntalain 110.5 §:n mukaan kunnan toiminnassa ja taloushoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Määräraha on valtuuston toimielimelle antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen.

Toimielimellä on valtuutus käyttää sille talousarviossa osoitettu määräraha määrättyyn käyttötarkoitukseen tai määrätyn tavoitteen toteuttamiseen. Toimielin ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan. Toisaalta toimielin ei ole velvollinen käyttämään määrärahaa kokonaisuudessaan, jos toiminnalle asetetut tavoitteet muutoin saavutetaan tai määrärahan käyttötarkoitus muutoin toteutuu.

Kunnan tuloarviot ovat paitsi tavoitteellisia myös velvoittavia. Tuloarvio on valtuuston asettama tulotavoite, jonka olennainen alittuminen todennäköisesti vaikuttaa rahoituksen perusteisiin talousarviossa. Jos esimerkiksi merkittävä tuloerä, kuten verotulo, valtionosuus tai käyttöomaisuuden myynti, on jäämässä olennaisilta osin toteutumatta, on rahoitustarpeen kattamiseen osoitettava kate muulla tulo- tai pääomarahoituksella tai menojen karsimisella.

Talousarvion määrärahoista ja tuloarvioista esitetään talousarviossa yhteenvetolaskelma, johon on koottu käyttö-talousoosan, investointiosan, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan valtuuston sitoviksi hyväksymät erät. Investointien osalta merkittäväksi hankkeeksi katsotaan investoinnit, joiden arvo ylittää 100 000 euroa.

3.7. Kunnan sisäisen valvonnan järjestäminen

Kunnanhallitus vastaa riskienhallinnan toteuttamisesta ja yhteensovittamisesta sekä päättää kunnan omaisuuden ja vastuiden vakuuttamisesta niiltä osin kuin niitä ei ole määrätty lautakunnan tai viranhaltijan huolehdittaviksi.

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus kunnan tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riskienhallintaa voidaan kutsua myös ennakoinniksi. Sen avulla tulkitaan organisaation toimintaa, siihen vaikuttavia sisäisiä ja ulkopuolisia tekijöitä sekä pyritään niillä tiedoilla tunnistamaan, arvioimaan ja hallitsemaan riskejä.

Riskienhallintaprosessi perustuu

1. riskin tunnistamiseen ja kuvaamiseen
2. riskin toteutumisen vaikutusarviointiin (merkittävyyteen) ja riskin toteutumisen todennäköisyyteen
3. mahdollisuuteen hallita riskiä eri menetelmillä (valvonta)
4. riskeistä raportointiin ja riskien seurantaan.

Riskienhallintaa on sovellettava kaikessa päätöksenteossa, ja sitä pitää kehittää jatkuvasti. Kuntaliiton tuottama riskienarviointilomake on johtoryhmän työvälineenä riskienhallinnan työssä.

Vuosittain annettavassa toimintakertomuksessa esitetään selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta, todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

4 TULOSLASKELMAOSA

	TA 2018	TP 2016	TA 2017	ENN2017
1 000 €				
TUOTOT				
Myyntituotot	1 761	1 960	1 616	1 600
Maksutuotot	1 303	1 325	1 299	1 300
Tuet ja avustukset	283	372	246	370
Muut tuotot	545	902	614	600
TUOTOT YHTEENSÄ	3892	4 559	3 775	3 870
KULUT				
Henkilöstökulut	-5 732	-6 280	-6 115	-6 000
Palvelujen ostot	-18 118	-16 812	-17 883	-17 750
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 344	-1 883	-1 385	-1 400
Avustukset	-346	-966	-402	-720
Muut kulut	-89	-110	-107	-180
Muut kulut yht.				
KULUT YHTEENSÄ	-25 629	-26 051	-25 892	-26 050
TOIMINTAKATE	-21 737	-21 493	-22 118	-22 180
Verotulot	8 632	8 916	8 826	8 770
Valtionosuudet	13 866	14 110	14 264	14 220
Arvonlisäveron takperintä				
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	3		3	3
Muut rahoitustuotot	16	31	16	1 316
Korkokulut	-45	-49	-80	-45
Muut rahoituskulut	-5	-28	-10	-14
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	-31	-46	-71	-40
VUOSIKATE	730	1 487	901	2 070
Poistot pitkävaik menoista ***	-1067	-1 150	-1 077	-1 133
Satunnaiset kulut	-80			
TILIKAUDEN TULOS	-417	337	-177	937
Varausten vähennys/lisäys				-700
Poistoeron muutos	144	72	72	144
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-272	409	-105	381

5 RAHOITUSLASKELMAOSA

1 000 €	TA 2018	TP 2016	TA 2017	ENN 2017
Toiminnan rahavirta	650		901	1 804
Vuosikate	730	1 487	901	2 070
Satunnaiset erät	-80			
Tulorahoituksen korjauserät				64
Investoinnit				
Investointimenot	-1 540	-387	-815	-380
Rahoitusosuudet investointeihin	410		70	
Liittymismaksut				
Pys.vast.hyöd. luovutustlot	50	15	50	50
Toiminnan ja investointien rahavirta	-440	1 103	206	1 854
Antolainauksen muutokset	44	44	44	44
Antolainasaamisten lisäys				
Antolainasaamisten vähennys	44	44	44	44
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 000			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-582	-582	-582	-582
Lyhytaikaisten lainojen muutos				
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset		-1 112		
Rahoituksen rahavirta	462	-1 650	-538	-538
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.		885		
Rahavarat 1.1.		1 431		
Lainakanta 31.12.	6 820	7 160	6 600	6 600
Rahoituslaskelman tunnusluvut				
Toiminnan ja inv. rahavirta	-440		1 103	
Investointien tulorahoitus%	64,6 %		121 %	
Kassan riittävyys			9	
Lainanhoitokate	1,2		2,4	

Kunnanhallitus oikeutetaan nostamaan lyhytaikaista lainaa enintään 2 000 000 euroa maksuvalmiuden turvaamiseksi.

6 KÄYTTÖTALOUSOSA

6.1. Vaalit

	TA 2018	TP 2016	TA 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	15 000	0	0	5 100	5 100
TOIMINTAKULUT	-11 960	0	-7 000	-6 000	-6 000
TOIMINTAKATE	3 040	0	-7 000	-900	-900

Tasavallan presidentinvaali pidetään tammikuussa 2018. Varsinainen vaalipäivä on 28.1. ja mahdollinen toisen vaalikierroksen vaalipäivä on 11.2.2018. Maakunta- ja sote-uudistukseen liittyvät maakuntavaalit järjestetään tämän hetkisen tiedon mukaan syksyllä 2018. Seuraavana vuonna ovat vuorossa sekä eduskuntavaalit että europarlamenttivaalit.

6.2. Tarkastustoiminta

	TA 2018	TP 2016	TA 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTAKULUT	-17 000	-11 964	-20 000	-17 000	-17 000
TOIMINTAKATE	-17 000	-11 964	-20 000	-17 000	-17 000

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan toimikausi vastaa valtuuston toimikautta.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Lisäksi tarkastuslautakunta huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteen sovittamisesta. Arviointityössään lautakunta kiinnittää huomiota toiminnan, toimintatapojen sekä palvelujen järjestämisen tuloksellisuuteen ja tarkoituksenmukaisuuteen. Arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta antaa valtuustolle oman arvionsa toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa.

6.3. *Demokratia, hallinto ja elinvoima-asiat*

	TA 2018	TP 2016	TA 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	331 500	336 199	257 469	300 000	300 000
TOIMINTAKULUT	-1 633 687	-1 730 634	-1 745 328	-1 650 000	-1 650 000
TOIMINTAKATE	-1 302 187	-1 394 435	-1 487 857	-1 350 000	-1 350 000

Toiminnan kuvaus

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa.

Valtuusto päättää:

- 1) kuntastrategiasta;
- 2) hallintosäännöstä;
- 3) talousarviosta ja taloussuunnitelmasta;
- 4) omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta;
- 5) liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista;
- 6) varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista;
- 7) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista;
- 8) palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista;
- 9) takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta;
- 10) jäsenten valitsemisesta toimielimiin, jollei jäljempänä toisin säädetä;
- 11) luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista;
- 12) tilintarkastajien valitsemisesta;
- 13) tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta;
- 14) muista valtuuston päätettäviksi säädettyistä ja määrättyistä asioista.

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta.

Hallintoa johtaessaan kunnanhallitus valvoo ja sovittaa yhteen omaa, toimielinten ja viranhaltijoiden toimintaa. Kunnanhallitus antaa hallintoa koskevia yleishojeita, seuraa kunnan yleistä kehitystä ja vastaa kunnan henkilöstöpolitiikasta.

Kunnanhallitus toimii myös kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon monijäsenenä toimielimenä.

Tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen/laadullinen tavoite 2018	Mittari	Vuoden 2020 tavoitetila	Mittari
Tasapainoinen talous	Talous pysyy tasapainossa aktiivisen talouden seurannan avulla. Talousarvion sitovuudesta pidetään huoli. Valmistaudutaan organisaation muutoksiin	osa-vuosikat-saus	Kunnan talous on tasapainossa maakunta- ja sote-uudistuksen käynnistyessä.	osa-vuosikat-saus
Hyvinvoiva kuntalainen	Hyvinvointikertomusta hyödynnetään monipuolisesti palvelujen toteutumisen suunnittelussa. Kuntalaisten asiakaskokemus sote-palvelujen osalta on edelleen erinomainen. Palveluissa vastataan joustavasti ja laadukkaasti asiakkaiden palvelutarpeisiin	hv-kertomuksen indikaattorit asiakas-tyytyväisyys-kysely, palveluntuottajan raportit	Kuntalainen voi paremmin toimintaympäristön muutoksista huolimatta. Sote- ja muut peruspalvelut toimivat kokonaisuudessaan joustavasti ja laadukkaasti asiakkaiden palvelutarpeiden edellyttämällä tavalla.	hv-kertomuksen indikaattorit asiakas-tyytyväisyys-kysely, palveluntuottajan raportit
Houkutteleva paikka asua ja yrittää	Yrittäjyyden edellytysten vahvistaminen; vuorovaikutteisen ja aktiivisen viestinnän kehittyminen		Kunnan ja maakunnan työnjako ja yhteistyö on kunnan elinvoimaa tukevaa	
Joustava ja ketterä palvelujärjestelmä	Tietojärjestelmien ja -ohjelmien tehokas käyttöönotto kehittää palvelujen kokonaisuutta. Talousarviokirja ja talouden muu raportointi muutetaan aiempaa havainnollisemmaksi		Tukipalvelujen kokonaisuus on kestäväällä, taloudellisella ja asiantuntevalla tasolla.	
Työyhteisön kehittäminen; osaava ja motivoitunut henkilöstö	Suunnitelmallisella koulutuksella ja muulla osaamisen kehittämisellä innostetaan henkilöstöä. Sairauspoissaoloja vähemmän kuin 13 päivää/hlö/vuosi	koulutus-suunnitelma, henkilöstökyselyt, poissaolojen seuranta	Toimiva ja kannustava organisaatio. Sairauspoissaoloja vähemmän kuin 10 päivää/hlö/vuosi	koulutus-suunnitelma, henkilöstökyselyt, poissaolojen seuranta
Riskien hallinnan ja sisäisen valvonnan kehittäminen	Riskienhallinta toteutetaan uuden hallintosäännön ohjeiden mukaisesti.		Riskienhallinta on keskeinen osa kunnan johtamisjärjestelmää.	

6.3.1. VALTUUSTO

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTAKULUT	-23 970	-21 902	-22 790	-22 500	-22 500
TOIMINTAKATE	-23 970	-21 902	-22 790	-22 500	-22 500

Valtuuston tehtävät

Valtuustolla on kokonaisvastuu koko kuntakonsernin toiminnasta ja taloudesta. Valtuusto vastaa strategisesta päätöksenteosta ja tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä.

Tavoitteet	2018	2020
Kunnan toiminta-ajatuksen ja strategioiden luominen ja niistä vastaaminen	Valtuusto vahvistaa uuden kuntastrategian ja antaa kunnanhallitukselle ja operatiiviselle johdolle tehtäväksi sekä strategian edellyttämien toimenpiteiden toteuttamisen ja toimenpiteiden seurannan järjestämisen.	Maakuntaudistuksen vuoksi kuntastrategia tarkistetaan muuttuneita olosuhteita vastaavaksi.

6.3.2. KUNNANHALLITUS

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT		18 634			
TOIMINTAKULUT	-260 783	-342 565	-279 400	-260 000	-260 000
TOIMINTAKATE	-260 783	-323 931	-279 400	-260 000	-260 000

Kunnanhallitus sisältää kunnanjohtajan, kunnanhallituksen ja suhdetoiminnan.

6.3.3. HALLINTO-OSASTO

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	53 000	51 324	6 000	50 000	50 000
TOIMINTAKULUT	-647 783	-646 285	-634 669	-645 000	-645 000
TOIMINTAKATE	-594 783	-594 961	-628 669	-595 000	-595 000

Toiminnan kuvaus

Osaston tehtävänä on kunnan hallinnon ja taloudenhoidon kokonaisuuden kehittäminen siten, että taloudelliset voimavarat säilyvät ja kehittyvät valtuuston ja kunnanhallituksen asettamien tavoitteiden edellyttämällä tavalla. Hallinto-osasto huolehtii kunnanhallituksen ja valtuuston käsiteltävien asioiden valmistelusta ja myös kunnan keskitetyistä hallintotehtävistä.

Hallinto-osasto toimii kunnan taloudenhoidon, hallinnon, suunnittelun sekä seurannan palveluyksikkönä. Osaston tehtävänä on myös vastata kunnan atk-suunnittelusta. Toimistotiimi tuottaa sisäiset palvelut eri hallintokunnille ja vastaa asiakaspalvelusta, asiakirjahallinnasta sekä arkistoinnista.

Kirjanpito, henkilöstöhallinto ja kunnan ICT-palvelut hankitaan Kainuun Sote-kuntayhtymältä ostopalveluna. Kunta varautuu muutoksiin näiden tehtävien osalta hyvissä ajoin ennen maakuntaudistuksen toteutumista.

6.3.4. YHTEISTOIMINTA

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT		3 475			
TOIMINTAKULUT	-185 400	-175 399	-181 700	-185 000	-185 000
TOIMINTAKATE	-185 400	-171 924	-181 700	-185 000	-185 000

Kustannukset sisältävät mm. Suomen Kuntaliiton ja kunnallisen työmarkkinalaitoksen maksuosuudet, Kainuun liiton ja verotuksen. Tehtävät hoidetaan yhteistyössä toisten kuntien, kuntayhteisöjen tai valtionhallinnon kanssa.

6.3.5. ELINKEINOPALVELUT

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	137 500	73 299	106 919	50 000	50 000
TOIMINTAKULUT	-314 535	-257 861	-372 431	-300 000	-300 000
TOIMINTAKATE	-177 035	-184 000	-265 512	-250 000	-250 000

Kunnan elinvoimaisuus riippuu pitkälle elinkeinoelämän elinvoimaisuudesta. Kunnan omilla toimilla on merkittävästi vaikutusta siihen, miten paikallinen elinkeinoelämä kehittyy ja mitkä ovat sen toimintaedellytykset. Kunnan tehtävä elinkeinopolitiikassa on turvata riittävät edellytykset yritystoiminnan harjoittamiselle sekä luoda omalta osaltaan yrittäjämönteistä ilmapiiriä. Menestyksekkään elinkeinopolitiikan toteuttamiseksi kunta harjoittaa aktiivista, keskustelevaa vuoropuhelua yrittäjien ja yrittäjiä edustavien yhdistysten kanssa.

Puolanka toimii aktiivisesti luoden mahdollisuuksia monipuoliselle yritystoiminnalle. Kunnan rooli on neuvoa, opastaa ja välittää tietoa yrittäjille. Kunta toimii osaltaan mahdollistajana elinkeinoelämää ja yritystoimintaa kehittäville hankkeille, mutta ei itse toimi yrittäjänä eikä yritysten rahoittajana. Kunta tekee aktiivista yhteistyötä yrittäjien kanssa ja vastaa tarpeisiin olemassa olevien resurssien puitteissa.

Kainuun Etu Oy:lle annetaan väliaikaisrahoituksena lainaa käynnissä olevien hankkeiden loppuun saattamiseksi omistajakuntien tekemän sopimuksen mukaan enintään ja 8 000 euroa vuosina 2018 ja 2019. Kuluvan vuoden osuus on ollut 16 000 euroa.

Vuoden 2018 painopistealueet ovat:

- ePuolanka -hankkeen hyväksi havaittujen toimintatapojen juurruttaminen
- Puolangan biokeskus -hankkeen konkretisointi kohti investointivaihetta (asemakaavan hyväksyminen ja investorien hankinta)
- Ukkohalla – Paljakka alueen elinvoimaisuuden nostaminen ja alueen palvelurakenteen monipuolistaminen sekä sen tunnetuksi tekeminen.
- Paljakan retkeilyreitistöjen kunnostus yhdessä Metsähallituksen kanssa.
- Kunnan omistamien vapaa-ajan tonttien markkinointi ja myyminen
- Yrittäjien ja kunnan välisen vuorovaikutuksen aktivointi
- Uuden kuntastrategian toteuttaminen osaksi kunnan elinvoimapolitiikkaa

6.3.6. MAASEUTUASIAT

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	141 000	140 336	144 550	145 000	145 000
TOIMINTAKULUT	-198 417	-206 032	-203 123	-220 000	-220 000
TOIMINTAKATE	-57 417	-65 696	-58 573	-75 000	-75 000

Toiminnan kuvaus

Puolangan maaseutuasioiden toiminta on osa Puolangan kunnan hallinnoimaa Vaara-Kainuun maaseutuhallinnon yksikköä. Puolangan maaseutuhallinnon yksikköön kuuluvat Puolangan kunnan lisäksi Hyrynsalmi, Paltamo, Ristijärvi ja Suomussalmi. Yksikön toiminnan päätavoitteena on turvata alueen viljelijöille Euroopan unionin ja kansallisten säädösten mukainen tukihakemusten käsittely ja maksatus sekä muiden maaseutuelinkeinoviranomaisille annettujen tehtävien hoitaminen (mm. petoeläinvahinkoasiat, eläinrekistereiden ylläpito ja hukkakauran torjunta). Lisäksi yksikön henkilöstö voi osallistua muiden tehtävien hoitoon ja kehittämiseen alueen kunnissa.

Maaseutuhallinnon yksiköllä on asiakkaita palveleva toimipiste jokaisessa alueen kunnassa erikseen sovittuina ajankohtina. Puolangan kunnan hallinnoima yhteistoiminta-alue tekee myös tiivistä yhteistyötä Sotkamon yksikön kanssa erillisen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Vuonna 2017 maataloustukihakemuksia (päätukihaku) jätettiin Puolangan yhteistoiminta-alueen kuntiin yhteensä 324 maatilalta, joista lähes kaikki hakivat tuet sähköisesti.

Toiminta talousarviovuonna

Maaseutuhallinnon toiminnan päätehtävä on Euroopan unionin maksajavirastotehtävän täyttämiseen liittyvien vaatimusten toteuttaminen. Vuoden 2018 toiminta keskittyy pääosin ohjelmakauden viljelijätukihakemusten käsittelyyn. Toimivaa yhteistyötä Sotkamon maaseutuhallintoyksikön ja muiden toimintaan liittyvien sidosryhmien kanssa jatketaan. Tuleva maakuntauudistus vaikuttaa myös maaseutuhallinnon uudistamiseen ja uudistustyötä seurataan aktiivisesti.

Maaseutuhallinnon yhteistoimintasopimuksen toteutumista ja toiminnan kehittämistä seuraa yhteistoimintaryhmä. Ryhmässä ovat edustettuina jäsenet jokaisesta sopimuskunnasta sekä kuntien alueella toimivien tuottajajärjestöjen edustajat. Lisäksi yksikön henkilöstö osallistuu yhteistoimintaryhmän kokouksiin.

Maaseudun kehittämiseen liittyvistä tehtävistä jokainen yksikön kunta vastaa itse. Puolangalla maaseudun kehittämisasiat ja kylätoiminta ovat osa elinkeinoasioita.

Tavoitteena on:

- Yksikön oman toiminnan kehittäminen
- Maakuntauudistuksen etenemisen seuraaminen ja vaikuttaminen maaseutuhallinnon osalta
- Sähköisen tukihaun edistäminen **koko** yksikön alueella
- Henkilöstön osaamisen lisääminen
- Ajankohtaisten asioiden ja ohjelmakauden tiedottaminen eri keinoin sekä viljelijäkoulutusten järjestäminen.

6.3.7. MAANKÄYTÖN SUUNNITTELU

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT		49 086			
TOIMINTAKULUT	-2 800	-80 889	-10 027	-10 000	-10 000
TOIMINTAKATE	-2 800	-31 803	-10 027	-10 000	-10 000

Maankäyttötoimikunta valmistelee kaavoitusta, maankäyttöä ja kiinteistökauppoja koskevat asiat.

Vuonna 2018 viedään eteenpäin biokeskushankkeen edellyttämiä asemakaavamuutoksia. Mahdolliset kaavoituspalvelut hankitaan ostopalveluna.

6.4. Sosiaali- ja terveystalvet

	TA 2018	TP 2016	TA 2017	ENN 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	1 350 000	1 844 791	1 387 000	1 516 000		
TOIMINTAKULUT	-16 412 938	-16 325 503	-16 088 890	-16 283 000		
TOIMINTAKATE	-15 062 938	-14 480 712	-14 701 890	-14 767 000		

Puolangan kunnan palvelusopimus Attendo Oy:n kanssa Puolangan sosiaali- ja terveystalvetuon tuottamisesta on voimassa 31.12.2019 saakka. Vuosi 2018 aloittaa kuudennen toimintavuoden. Sopimuksen mukaista toimintaa johtaa johtoryhmä, johon kunta ja Attendo Oy valitsevat edustajansa. Menot ja tulot on budjetoitu talousarvioon Attendon sopimuksen mukaisesti. Kirjanpitokäytännöistä johtuen voivat sekä menot että tulot kasvaa samalla summalla. Sopimuksen mukainen Puolangan nettokustannus vuonna 2018 on 14 221 000 euroa. Tämän lisäksi kunta vastaa virkavastuuhenkilöstön kustannuksista enintään 120.000 eurolla, kiinteistö- ja kiinteistöhoitokustannuksista sekä suuremmista kalustohankinnoista.

Sopimuksen piiriin eivät kuulu lasten päivähoito ja ympäristöterveydenhuolto. Kunnalle aiheutuu kustannuksia edelleen myös ennen vuotta 2005 aiheutuneista eläkemenoperusteisista eläkemaksuista (noin 400 000 euroa), työmarkkinatuen kunnalle kuuluvista maksuosuuksista, kuntouttavasta työtoiminnasta sekä yhteishankkeista. Kuntouttava työtoiminta jatkuu toistaiseksi kunnan omana toimintana. Veteraanien palvelusetelitoimintaan on varattu määräraha.

Perustoimeentulotuen maksatus siirtyi vuoden 2017 alusta Kelalle. Valtio ja kunnat vastaavat jatkossakin perustoimeentulotuen kustannuksista yhtä suurella rahoitusosuudella. Kunnalle kuuluu edelleen ennaltaehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen päätöksenteko. Perustoimeentulotuen kustannuksia vastaava valtionosuus vähennetään kuntakohtaisesta perustalvetujen valtionosuudesta. Kela vastaa perustoimeentulotuen kustannusten kohdistamisesta kuntakohtaisesti sekä kuntakohtaisten tietojen toimittamisesta valtiovarainministeriölle. Menot kohdennetaan henkilön oleskelukunnan perusteella.

Puolanka kuuluu Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymään sairaanhoitopiiriin, erityishuoltopiiriin ja ympäristöterveydenhuollon osalta.

Sosiaali- ja terveystalvetuista vastaavana toimielimenä toimii kunnanhallitus. Yksilöhuoltoasioita käsittelee kunnanhallituksen sosiaali- ja terveystalvetjaosto.

Puolangan kunta on ollut mukana yhdessä Paltamon, Hyrynsalmen ja Ristijärven kuntien kanssa Paltamon työvoimayhdistys ry:n hallinnoimassa työllisyydenhoidon toiminnassa. Puolangalle on perustettu kierrätysmyymälä, jonne yhdistys on palkannut yhden henkilön vastaamaan toiminnasta. Vuoden 2018 alusta toiminta siirtyy Paltamon kunnan hallinnoimaksi. Toiminta säilyy kunnissa pääosin samanlaisena. Puolangan kunta on tehnyt ostopalvelusopimuksen Paltamon kunnan kanssa.

Kunnan osuus työmarkkinatukikustannuksista

Kunnan vastuu ja rooli työllisyyden hoidossa on jatkuvasti kasvanut ja erityisesti rooli pitkäaikaistyöttömien aktiivisissa on lisääntynyt 1.1.2015 alkaen. Valtio ja kunnat maksavat työmarkkinaetuudesta kumpikin 50 % 300 – 999 päivän työttömyyden ajalta ja kunnan osuus on 70 % yli 1.000 päivää ylittävän työttömyyden työmarkkinaetuudesta. Työllistymistä edistävien talvetujen ajalta työmarkkinatuen maksaa valtio kokonaisuudessaan.

6.5. Sivistyslautakunta

	TA 2018	TP 2016	TA 2017	ENN 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	250 500	284 474	225 103	250 000	200 000	200 000
TOIMINTAKULUT	-3 885 515	-4 133 958	-4 180 766	-3 995 000	-3 800 000	-3 800 000
TOIMINTAKATE	-3 635 015	-3 849 485	-3 955 663	-3 745 000	-3 600 000	-3 600 000

Toiminnan kuvaus

Sivistyslautakunnan toiminta-ajatus on antaa valmiuksia persoonallisuuden tasapuoliseen kehittämiseen ja jatkuvaan koulutukseen sekä vastata lisääntyvän koulutustarpeen ja vapaa-ajan haasteisiin päämääränä aktiivinen, omatoiminen ihminen.

Sivistyslautakunnan keskeisinä tehtäväalueina ovat koulutoimi, perusopetus ja lukiokoulutus. Sivistyslautakunta vastaa myös varhaiskasvatuksen, kansalaisopiston sekä nuorisotyön, liikunnan, kulttuurin sekä kirjaston toiminnasta. Sivistyspalvelut tarjoavat joustavia ja laadukkaita peruspalveluja lähellä kuntalaista ja lisäävät näin elinvoimaa ja mielekästä elämää kaikenikäisille. Toimivat palvelut lisäävät kunnan kiinnostavuutta paikkana asua ja yrittää.

Tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen/laadullinen tavoite 2018	Mittari	Vuoden 2020 tavoitetila	Mittari
Syrjäytymisen ehkäisy ja varhainen tuki Nuorille elämän eväät	Jokainen peruskoulun 9-luokkalainen saa 1) päättötodistuksen ja 2) jatkokoulutuspaikan.	1) 100 % 2) 100 %	Jokainen peruskoulun 9-luokkalainen saa 1) päättötodistuksen ja 2) jatkokoulutuspaikan.	1) 100 % 2) 100 %
Hyvinvoiva puolankalainen	Nuoren sijoittuminen Sarkasta opintoihin tai töihin Mahdollistava liikunta kaikenikäisille	100 %		
Vetovoimainen ja hyväntasoinen lukio	Ylioppilastutkinnon suorittaneiden puoltoäänien keskiarvo (kevät)	28,2	Ylioppilastutkinnon suorittaneiden puoltoäänien keskiarvo (kevät)	28,2
Palveleva Puolanka	Kirjaston puolankalaisten ja ulkopaikkakuntalaisten lainaajien määrä, lainaajia on vähintään 1000 (v 2016: 923) Monipuolinen kulttuuritarjonta	1 000	Lainaajia on vähintään 1000.	1 000
Palveleva Puolanka, houkutteleva paikka asua	Kansalaisopistossa opiskelee yli 17 % asukasmäärästä, opiskelijoita yli 500 (v 2016 522).		Kansalaisopistossa opiskelee yli 17 % asukasmäärästä, opiskelijoita 500	
Joustava ja laadukas varhaiskasvatus	Asiakastyytyväisyys	Mitataan kyselyillä		

Toiminta talousarviovuonna / strategiset painopisteet ja tavoitteet

- kodin, koulun ja varhaiskasvatuksen yhteistyön kehittäminen / yhteistyöhaluinen Puolanka
- yrittäjyyskasvatus: koulun ja ympäröivän yhteiskunnan vuorovaikutus / yritysmyönteinen Puolanka
- verkkoyhteyksien hyödyntäminen laajasti opetuksessa ja kirjaston toiminnoissa / aktiivinen viestintä
- henkilöstön hyvinvointi / palveleva Puolanka, osaava ja motivoitunut henkilöstö

6.5.1. HALLINTO

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	10 000	11 881	10 000	10 000	10 000
TOIMINTAKULUT	-77 955	-108 457	-80 151	-45 000	-45 000
TOIMINTAKATE	-67 955	-96 577	-70 151	-35 000	-35 000

Tavoitteena on hallinnon talouden tasapaino ja tehtävien toimeenpanokyky.

6.5.2. PERUSOPETUS

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	68 800	56 788	50 100	50 000	50 000
TOIMINTAKULUT	-2 036 194	-2 154 450	-2 185 547	-2 000 000	-2 000 000
TOIMINTAKATE	-1 967 394	-2 097 663	-2 135 447	-1 950 000	-1 950 000

Toiminnan kuvaus

Perusopetus käsittää yleisopetuksen ja erityisopetuksen. Vuosiluokkien 1–9 opetus järjestetään kirkonkylässä Puolankajärven koululla.

Perusopetus antaa oppilaille laadukkaan yleissivistyksen kannustavassa ja turvallisessa oppimisympäristössä niin, että koulun päättövaiheessa nuori on tiedollisesti, taidollisesti ja emotionaalisesti kykenevä kohtaamaan toisen asteen koulutushaasteet ja myöhemmät työelämän vaatimukset. Painopisteenä on palveleva ja kuntalais-ten etuja valvova Puolanka ja tavoitteena, että opetuksen palvelujärjestelmä toimii joustavasti ja ketterästi.

Toiminta talousarviovuonna

- kehitetään erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden tuki- ja erityisopetuksen muotoja sekä opintojen ohjausta
- arviointikäytänteiden linjaukset
- koulun ja ympäröivän yhteiskunnan vuorovaikutus, yrittäjyys
- koulupäivän liikunnallistaminen/ liikkuva ja hyvinvoiva puolankalainen
- opetussuunnitelmaudistuksen arviointi
- TVT -osaamisen (tieto- ja viestintäteknologia) kehittäminen /aktiivinen viestintä ja markkinointi

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	ENN2017	TS 2019	TS 2020
Oppilasmäärä 20.9.	179	176	176	176	178	170
Kuljetusoppilaat 20.9.	79	77	77	77	75	70
Erityiseen tukeen oikeutetut oppilaat %	6,7	6,25	7	6,7	6	6
Tuntikehys	506	523	508	508	500	500
Kehityskeskustelut (oppi- las/huoltaja/opettaja)	200	166	200	200	200	200

PUOLANKA, ikäluokat vuosina 2010 -2016			
Lähde: Väestörekisterikeskus 14.8.2017			
Vuosi	Lapset	Pojat	Tytöt
2010	17	8	9
2011	21	13	8
2012	16	11	5
2013	18	11	7
2014	9	7	2
2015	8	6	2
2016	18	10	8

6.5.3. LUKIO

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	1 500	1 691	2 300	2 000	2 000
TOIMINTAKULUT	-355 200	-391 434	-384 572	-350 000	-350 000
TOIMINTAKATE	-353 700	-389 743	-382 272	-348 000	-348 000

Toiminnan kuvaus

Vuosi 2018 on lukion 50. toimintavuosi.

Lukiokoulutuksen tarkoituksena on antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa opiskelu yliopistossa, ammattikorkeakoulussa ja lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa. Koulutuksen tavoitteena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyviksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi (lukiolaki).

Lukio toimii Puolankajärven koululla.

Toiminta talousarviovuonna

Lukiossa on laadukas opetus, opetussuunnitelmaudistuksen toteuttaminen. Strateginen tavoite on vetovoimaisen ja hyvätasoisen lukio.

Suoritteita	KS 2018	TP 2016	KS 2017	ENN2017	TS 2019	TS 2020
Opiskelijamäärä 20.9.	39	42	38	38	38	36
Keskeyttäneet	0	3	1	1	0	0
Hylättyjen arvosanojen lukumäärä/lukuvuosi	0	0	3	3	0	0
Ylioppilastutkinnon suorittaneiden puoltäänten keskiarvo (kevät)	28,2	28,2	28,2	19,45	28,2	28,2
Valtionosuuden yksikköhinta	11500	11400	11500	11500	11500	11500

6.5.4. KANSALAI SOPISTO

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	23 500	24 084	24 503	25 000	25 000
TOIMINTAKULUT	-219 644	-226 606	-216 354	-200 000	-200 000
TOIMINTAKATE	-196 144	-202 523	-191 851	-175 000	-175 000

Toiminnan kuvaus

Puolangan kansalaisopisto järjestää koulutusta, joka painottuu taideaineiden, käden taitojen ja terveyttä edistävän liikunnan opetukseen. Opisto järjestää lisäksi kuntalaisten tarpeista lähteviä ajankohtaisia koulutuksia, joiden tavoitteena on osallistuva ja aktiivinen kansalainen.

Kansalaisopisto tuottaa vapaan kansansivistyslain edellyttämiä opinto- ja harrastusmahdollisuuksia eri-ikäisille. Tavoitteena on osallistujapohjan laajentaminen ja koulutustarjonnan suuntaaminen erityisesti eläkeläisille, työttömille, maahanmuuttajille ja perusvalmiuksia vailla oleville. Avoimen yliopiston opintoja järjestetään. Kansalaisopisto pitää osaltaan yllä kunnan elinvoimaisuutta.

Toiminta talousarviovuonna

Vakiinnutetaan opetustuntimäärä. Opintoseteliä anotaan. Tavoite houkutteleva paikka asua toteutuu.

Suoritteita	KS 2018	TP 2016	KS 2017	ENN2017	TS 2019
Opiskelijoita	500	522	480	480	480
Valtionosuustuntimäärä	2776	3018	2813	2813	2750
Toteutunut tuntimäärä	3900	4177	3900	3900	3900
Valtionosuustunnin las- kennallinen hinta	82,91	83,60	83,60	82,91	82,91

6.5.5. KIRJASTO

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	3 500	3 831	2 700	3 000	3 000
TOIMINTAKULUT	-149 648	-146 403	-147 829	-140 000	-140 000
TOIMINTAKATE	-146 148	-142 573	-145 129	-137 000	-137 000

Toiminnan kuvaus

Kirjasto tarjoaa asiakkailleen monipuoliset kokoelmat lukuharrastuksen edistämiseksi ja kuntalaisten opiskelun tueksi sekä tarjoaa kattavat kirjaston verkkopalvelut. Kirjastopalveluja antaa ammattitaitoinen henkilöstö.

Laadukkailla kuntalaisten tarpeita vastaavilla kirjastopalveluilla luodaan hyvinvointia, iloa, elämyksiä ja tietoa kaikenkäisille. Niillä kunta vahvistaa omaa kulttuurista perustaansa ja ennaltaehkäisee tiedollista ja muuta syrjäytymistä.

Toiminta talousarviovuonna

Kirjaston hyvä palvelutaso pidetään yhä edelleen. Kainuun kirjastojen kesken tehdään tiivistä yhteistyötä; mm. omatoimikirjastohankkeeseen on saatu rahoitus. Kunta toteuttaa omatoimikirjaston kevään 2018 aikana. Tavoitteita ovat joustava ja ketterä palvelujärjestelmä, aktiivinen viestintä sekä houkutteleva paikka asua.

Suoritteita	KS 2018	TP 2016	KS 2017	ENN 2017	TS 2019
Aukiolotunteja yhteensä	1 500	1374	1 500	1 500	1 500
Lainajia asukkaista %	35	33,7	35	35	35
Lainat/asukas	12	11,8	12	12	12
Kustannus €/laina	4	4,40	4	4	4
Käynnit/asukas	8	6,2	8	8	8

6.5.6. PÄIVÄHOITO

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	48 000	54 351	50 500	45 000	45 000
TOIMINTAKULUT	-761 687	-793 711	-905 022	-750 000	-750 000
TOIMINTAKATE	-713 687	-739 360	-854 522	-705 000	-705 000

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on järjestää laadukkaita, perheen tarpeet huomioonottavia päivähoito- ja esiopetuspalveluja sekä koululaisten iltapäivätoimintaa. Tavoitteena on tukea lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehittämistä.

Varhaiskasvatusta järjestetään vuoropäiväkoti Menninkäisessä, jossa järjestetään myös kirkonkylän esiopetus sekä Koivurannan päiväkodissa ja Joukokylässä. Varhaiskasvatussuunnitelma/VASU otettiin käyttöön 1.8.2017. Lasten kotihoidon kuntalisään on varattu 35 000 euroa.

Varhaiskasvatuksessa varmistetaan lasten hoitoaikojen ja –päivien sähköisen ilmoittamisen toimivuus (Päivähoito Mukana –ohjelma) sekä taloudellisella että asiakasystävällisellä tavalla.

Esiopetuksen tehtävänä on vahvistaa lapsen oppimisedellytyksiä ja vuorovaikutustaitoja sekä ennaltaehkäistä mahdollisesti ilmeneviä vaikeuksia. Esiopetuksen tärkein tavoite on lapsen terve minäkuva. Koululaisten iltapäivätoimintaa järjestetään 1-2-luokkalaisille sekä erityisopetukseen siirretyille lapsille koulupäivinä Heikkilässä. Lähtökohtana on turvallisen kasvuympäristön tarjoaminen lapselle koulupäivän jälkeen ja siten ennaltaehkäistä lasten turvallisuutta ja siitä mahdollisesti aiheutuvia ongelmia.

Varhaiskasvatuspalveluja/asiakastytyvyyttä ja henkilöstön hyvinvointia mitataan vuosittain.

Toiminta talousarviovuonna

Uutta varhaiskasvatussuunnitelmaa toteutetaan suunnitelmavuonna. Lasta tuetaan hänen yksilölliset erityistarpeensa huomioon ottaen. Eriyttämistä toteutetaan tarpeen mukaan pienissä ryhmissä. Lapsimäärän muutokset otetaan toiminnassa huomioon. Tilajärjestelyitä tullaan tekemään vuoden 2018 aikana. Päämääränä on palveleva ja kuntalaisten etuja valvova Puolanka sekä joustava ja ketterä palvelujärjestelmä toteutuvat.

Suoritteita ja mittareita	KS 2018	TP 2016	KS 2017	ENN2017	TS 2019	TS 2020
Varhaiskasvatuksessa olevien lasten lukumäärä syyskaudella	40	44	56	50	40	40
Lasten osuus 1 - 6 v ikäluokasta %	67	49	64	64	67	67
Iltapäivätoiminnassa olevien lukumäärä	12	6	12	12	12	12
IP-tunnit	748	748	748	748	748	748
Esikoululaisia päiväkodissa	16	17	16	21	18	9

6.5.7. NUORISOTYÖ

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	79 500	112 946	69 000	80 000	80 000
TOIMINTAKULUT	-187 397	-221 610	-161 202	-190 000	-190 000
TOIMINTAKATE	-107 897	-108 664	-92 202	-110 000	-110 000

Toiminnan kuvaus

Nuorisotyö vastaa kunnan nuorisotyöstä ja parantaa nuorten elinoloja ja vaikuttamismahdollisuuksia. Se ylläpitää monitoimitalon toimintaa nuorille ja tukee nuorten omaa toimintaa sekä osallisuutta nuorisotoimintaan. Tavoitteena on parantaa nuorisotoimen palveluja ja vuorovaikutusta eri yhteistyötahojen kanssa. Monialainen yhteistyöryhmä/LAPE kokoontuu useita kertoja vuodessa miettimään lasten ja nuorten asioita.

Nuorille annetaan mahdollisuus riittävään tiedon saantiin kaikista nuoria askarruttavista kysymyksistä ja tarpeista. Nuorisotyö yhdessä muiden toimijoiden kanssa etsii keinoja syrjäytymisen ehkäisyyn. Etsivää nuorisotyötä toteutetaan omana toimintana. Valmennuspaja Sarkan toimintaa vahvistetaan. LankaFest –tapahtuma järjestetään kesällä. Nuorisotyö järjestää myös kerhoja, matkoja ja leirejä määrärahojen puitteissa.

Toiminta talousarviovuonna

Monarin aukioloajat ovat vakiintuneet. Tehdään yhteistyötä muun muassa koulun, järjestöjen ja seurakunnan nuorisotyön kanssa. Nuorille elämän eväät -ajatusta toteutetaan. Nuorisovaltuuston toimintaa aloitellaan. Painopisteenä on tulevaisuuteen uskova ja yhteistyökykyinen Puolanka.

Suorite	KS 2018	TP 2016	KS 2017	ENN 2017	TS 2019	TS 2020
Nuorisotyön asiakaskäynnit	5000	4800	5000	5000	5000	5000
Monarin aukiolokerat	150	175	150	150	150	150
Henkilöstö	3,5	3	5	3	3,5	3,5
Etsivä nuorisotyö:asiakkaat	20	19	15	15	20	20
Valmennuspajan asiakkaat	20	19	25	25	20	20
Sarkan valmennuspäivät	800	-	-	-	800	800

6.5.8. LIIKUNTA

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	10 000	12 902	10 000	10 000	10 000
TOIMINTAKULUT	-71 976	-66 259	-71 393	-70 000	-70 000
TOIMINTAKATE	-61 976	-53 357	-61 393	-60 000	-60 000

Toiminnan kuvaus

Liikuntatoimi tuottaa ja kehittää kuntalaisten tarvitsemia liikuntapalveluja ja toimintoja sekä ylläpitää puitteita liikunnan harrastamiselle, Mäntykodin allasosaston käyttökustannukset sisältyvät määrärahoihin. Liikunnan avulla edistetään kuntalaisten hyvinvointia sekä pidetään yllä kunnan elinvoimaisuutta. Liikuntaseurojen toimintaedellytyksiä tuetaan ja parannetaan sekä järjestetään koulutusta toiminnan aktivoimiseksi. Tehdään yhteistyötä eri liikuntatoimijoiden kanssa mm. Kainuun Liikunta.

Kuntalaisia aktivoidaan terveys- ja harrasteliikuntaan mm. kuntomittauksella/Korpikansa seikkailee. Sähköisiä palveluita käytetään terveyden- ja hyvinvoinnin edistämistyössä. Lasten ja nuorten liikuntamahdollisuuksien järjestäminen, ohjaajatoiminnan tukeminen sekä erityisliikunnan järjestäminen kuuluvat toimintaan. Valtakunnallisia liikuntateemoja hyödynnetään toiminnan järjestämisessä.

Toiminta talousarviovuonna

Liikuntatoimen, teknisen toimen ja seurojen yhteistyötä tiivistetään liikuntapaikkojen ja reittien kunnossapidossa/rakentamisessa (mahdollinen jääkiekkokaukalon kattaminen). Uutta frisbeegolfrataa tuodaan esille maakunnallisesti. Piirinmestaruushiihdot pidetään helmikuussa (Kainuu, Lappi, Pohjois-Pohjanmaa). Tavoitteina ovat liikkuva ja hyvinvoiva puolankalainen sekä kumppanina vahva ja aktiivinen kolmas sektori.

Suoritteita	KS 2018	TP 2016	KS 2017	ENN2017	TS 2019
Lasten ja nuorten määrä kerhoissa	150	165	150	150	150
Liikuntatapahtumien määrä, joissa liikuntatoimi mukana	20	25	20	20	20
Kuntosalin käyttäjät	400	430	400	400	400
Ikääntyvien liikunta, osallistujat	130	130	130	130	130
Kunto- ja terveystoiminta, -"	350	350	300	300	350

6.5.9. KULTTUURI

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	5 700	6 000	6 000	0	6 000
TOIMINTAKULUT	-25 814	-25 027	-28 696	-28 000	-30 000
TOIMINTAKATE	-20 114	-19 027	-22 696	-28 000	-24 000

Toiminnan kuvaus

Puolangan kunnan kulttuuritoimen tavoitteena on järjestää kulttuuritoimintaa ja -palveluja kuntalaisille, kesäasukkaille ja matkailijoille yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Kulttuuripalvelut lisäävät viihtyvyyttä ja antavat myönteisen kuvan kulttuuria ja taidetta arvostavasta paikkakunnasta. Menot sisältävät mm. Kainuun Musiikkiopiston opetuksen.

Kulttuuritoimen tehtävänä on kulttuuritoiminnan ja -tapahtumien ideointi ja järjestäminen.

Kulttuuritoimen tavoitteena on vahvistaa puolankalaista identiteettiä sekä saada aikaan aitoa kulttuurikeskustelua. Kulttuuri lisää kunnan houkuttelevuutta. Yhteistyötä tehdään kolmannen sektorin sekä Kainuun kuntien kanssa mm. Kaikukortti.

Toiminta talousarviovuonna

Kulttuuritoimi on mukana Puolangan rokulin sekä vähintään kahden tapahtuman (teatteri, konsertti, kulttuurimatka) järjestämisessä. Puolanka-Pirtin toimintaan haetaan Museoviraston avustusta. Tavoitteina ovat kiehtova Puolangan tarina, houkutteleva paikka asua sekä kumppanina vahva ja aktiivinen kolmas sektori.

6.6. Tekninen lautakunta

	TA 2018	TP 2016	TA 2017	ENN 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	1 944 871	2 093 196	1 904 744	1 950 000	1 950 000	1 950 000
TOIMINTAKULUT	-3 666 583	-3 849 498	-3 850 336	-3 850 000	-3 845 000	-3 845 000
TOIMINTAKATE	-1 721 712	-1 756 302	-1 945 592	-1 900 000	-1 895 000	-1 895 000

Tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen/laadullinen tavoite 2018	Mittari	Vuoden 2020 tavoitetila	Mittari
Ympäristöstä ja kiinteistöistä huolehtiminen	Jatketaan 2017 vuodesta aloitetut infran ja kunnallistekniikan vuosittaiset korjaukset, kuitenkin siten, että pidetään kustannukset järkevinä ja kohtuullisina.	20 %		
	Tehdään Pöyryn raportin mukaiset saneeraukset ja korjaukset Kirkonkylän lämpökeskukselle ja PIPO -asetuksen mukaiset muutokset.	100 %		
	Varautumistasoa parannetaan laitoksien osalta. Päivitetään varautumissuunnitelmat.	70 % valmis	Varautumissuunnitelmat valmiit	100 %
	Toteutetaan kulunvalvonnan ja avaintenhallinnan päivittäminen kunnan kiinteistöissä.	30 % valmis	Kaikki kunnan kiinteistöt on käyty läpi ja on niihin asennettu toimiva järjestelmä ja lukitukset.	100 %
	Hankintojen kilpailuttamisen kehittäminen toimivaksi ja tehokkaaksi varmistuen siihen riittävät resurssit.	100 % valmis	Osastolla on toimiva hankintajärjestelmä joka huomio kaikkia palveluntarjoajia tasapuolisesti.	
	Suunnitellaan kunnan pitkäaikaisen korjaustarpeen, niin kiinteistöjen, asemakaavateiden ja kunnallistekniikan osalta pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS), jonka pohjalta varaudutaan tulevien vuosien investointi-tarpeisiin.		Toteutetaan PTS tarpeen, mahdollisuuksien ja investointimäärärahojen mukaan.	
Panostetaan energian säästöön mahdollisuuksiin kaikessa toiminnossa ja etsitään ja parannetaan järjestelmällisesti energiatehokkuutta. Toteutetaan energiatehokkuussopimuksen toimintasuunnitelmaa.		Toteutetaan energiatehokkuuden parantamista ja kartoitetaan aktiivisesti uusia energiansäästömahdollisuuksia		

	Toteutetaan investointisuunnitelman mukaiset rakennus- ja korjausinvestoinnit.			
	Vesitorin korjauskustannusten selvittäminen ja jatkotoimenpiteiden ratkaiseminen	100 %		
	Suunnitelma myytävistä ja purettavista kiinteistöistä toteutuu ja suunnitelma päivittyy tarpeen mukaan	50 %		
Taloudelliset toimintamallit	Biokeskus-hankkeen myötä tulee tehdä laitostoiminnan yhtiöittämisen tarkastelut ja päätökset.			
	Teknisten kustannusten (sähkö, lämpö, vesi ja kiinteistönhuolto) kohdentaminen suoraan hallintokunnille ja toimintayksiköihin ja sen kautta kulutustottumusten ohjautuminen kustannustehokkaammaksi.	sisäiset käyttökulujärjestykset 100 %		sisäiset palvelujen ostot ja henkilöstökulut 100 %
	Taksojen vuotuinen tarkistaminen	100 %		100 %

6.6.1. HALLINTO

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	4 679	5 081	11 133	5 000	5 000
TOIMINTAKULUT	-200 962	-174 451	-196 617	-200 000	-200 000
TOIMINTAKATE	-196 283	-169 370	-185 485	-195 000	-195 000

Toiminnan kuvaus

Tekninen lautakunta vastaa kunnan toimesta tapahtuvasta rakentamisesta, maa-, metsä- ja rakennuskiinteistöjen sekä liikelaitosten kunnossapito- ja käyttötehtävistä, tiehallinnosta, palo- ja pelastustoimesta, väestönsuojelusta, liikenneturvallisuudesta, jätehuollon järjestämisestä, rakennusvalvonnasta, ympäristönsuojelusta sekä ruokahuollosta ja siivouksesta.

Toiminta talousarviovuonna

- Yhteistyön ja keskinäisen luottamuksen lisääminen.
- Tiivistetään yhteistyötä paikallisten yritysten ja yhdistysten kanssa
- Selkeytetään tehtävien jaot ja annetaan vastuuta ja valtuuksia enemmän tuotannon tasolle.

- Teknistä suunnittelua ja osaamista hyödynnetään pienissä hankkeissa kunnan omista resursseista. Siihen liittyvään koulutukseen tarjotaan mahdollisuuksia
- Lähiruoan käyttöä edistetään.

6.6.2. RAKENNUSVALVONTA

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	32 802	37 980	25 013	25 000	25 000
TOIMINTAKULUT	-59 299	-59 862	-68 000	-65 000	-65 000
TOIMINTAKATE	-26 497	-21 882	-42 987	-40 000	-40 000

Toiminnan kuvaus

Rakennusvalvonnan tehtävänä on rakentamisen ohjaus, neuvonta ja valvonta. Tavoitteena kuntakuvan / -ympäristön ja rakentamisen laadun parantaminen.

Toiminta talousarviovuonna

Suoritteita

		TP 2016	TA 2017	TA 2018
Rakennus- ja toimenpide- lupia, myönnettyjä	kpl	110	110	110
Toimenpideilmoituksia	kpl	30	30	30
Katselmuksia tehty, määri- tetty luvissa	kpl	200	200	200
Korjaus- ja energia- avustuksia hyväksytyjä	kpl	0	0	0

Rakennusvalvonnan taksat tarkistetaan vuosittain.

Siirytään sähköiseen lupamenettelyyn ja käynnistetään vanhojen lupa-asiakirjojen sähköinen arkistointi.

6.6.3. YMPÄRISTÖNSUOJELU

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	3 538	4 107	4 642	3 500	3 500
TOIMINTAKULUT	-17 171	-17 530	-19 241	-17 000	-17 000
TOIMINTAKATE	-13 633	-13 423	-14 598	-13 500	-13 500

Toiminnan kuvaus

Ympäristönsuojelu vastaa ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvista ilmansuojelun, vesiensuojelun, jätehuollon, meluntorjunnan lupa-, ilmoitus- ja valvonta-asioista sekä luonnonsuojeluun ja ympäristön tilan seurantaan liittyvistä tehtävistä Puolangan kunnan alueella. Lisäksi vastuualueelle kuuluvat ympäristö- ja maa-ainoslupien valmistelu sekä valvonta.

Toiminta talousarviovuonna

Käsitellään saapuneet ympäristö- sekä maa-ainoslupahakemukset sekä muut ilmoitukset. Valvotaan maa-ainoslupakohteet sekä vuosittaisen kierron mukaisesti ympäristölupakohteet. Lisäksi suoritetaan resurssien mukaan muuta ympäristönsuojeluun liittyvää valvonta- ja valistustyötä, huomioiden erityisesti haja-asutusalueen jätevesihuollon kehittäminen.

Suoritteita

		TP 2016	KS 2017	KS 2018
Ympäristölupakohteet	kpl	21	25	25
Maa-ainoslupakohteet	kpl	31	30	30

Luvut ovat voimassaolevien ja valvottavien kohteiden määriä.

6.6.4. RUOKAHUOLTO JA SIIVOUS

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	250 539	265 463	264 059	240 000	240 000
TOIMINTAKULUT	-421 718	-444 113	-446 512	-430 000	-430 000
TOIMINTAKATE	-171 179	-178 650	-182 453	-190 000	-190 000

Toiminnan kuvaus

Pääasialliset asiakkaat ovat Puolangan kunnan eri yksiköt, heidän toimintaansa liittyvät yhteistyökumppanit sekä yksityinen sosiaali- ja terveystalouden tuottaja. Ruokahuolto tuottaa ateriapalvelut Puolangan kunnan asiakkaille taloudellisesti, laadukkaasti ja asiakasläheisesti. Lähiruokaa arvostaen tuotamme asiakkaillemme hyviä palvelukokemuksia turvallisesti ja luotettavasti.

Toiminta talousarviovuonna

Uudistetaan laskutusjärjestelmä sähköiseen järjestelmään jolla pyritään tehostamaan toimintaa ja helpottamaan siitä aiheutuvaa työkuormaa.

Pyritään ylläpitämään jo saavutettu hyvä tehokkuus ja etsitään työkuormitusta helpottavia ratkaisuja ja toimintamalleja.

Kunnan ruokahuollossa sitoudutaan Valtioneuvoston 6/2016 hyväksymään periaatepäätökseen, jonka tavoitteena on, että julkisissa elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoissa käytetään jatkossa vain vastuullisesti tuotettuja tuotteita. Periaatepäätöksessä linjataan, että elintarvikehankinnoissa otetaan tehostetusti huomioon ympäristön kannalta hyvät viljelymenetelmät, eläinten hyvinvointi ja terveys sekä elintarviketurvallisuus. Käytännössä päätös näkyy julkisissa keittiöissä tarjottavan suomalaisen ruuan määrän kasvuna.

Suoritteita

Koulukeskuskeittiö				
	2016	2017	2018	
	kpl	kpl	kpl	
Aamupala	3 700	3 600	3 600	
Lounas	93 000	92 000	92 000	
Retkievääät (=lounas)	400	400	400	
Valipala (aamup. + iltap.)	13 000	12 900	12 900	
Päiväkahvitarjoilut	250	250	250	
Päivällinen	21 000	21 000	21 000	
Iltapala	120	120	120	

Lisäpalvelut: ateria- ja kahvittelaisuudet.

Siivouspalvelut

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	144 859	154 977	143 940	150 000	150 000
TOIMINTAKULUT	-337 536	-338 412	-367 204	-340 000	-340 000
TOIMINTAKATE	-192 677	-183 435	-223 264	-190 000	-190 000

Toiminnan kuvaus

Siivoustoimi toteuttaa laadukkaasti ja tehokkaasti tilojen käyttötarkoituksen mukaan määriteltyjen ja sovittujen puhtaustasojen mukaisen siivouspalvelun siivottaviin kohteisiin ammattitaitoisesti ja asiakaslähtöisesti. Siivoustoimi hoitaa kohteissa myös toimintoja, jotka voidaan osoittaa toteutettavaksi läheisesti siivoukseen liittyvinä toimina.

Toiminta talousarviovuonna

Pyritään ylläpitämään jo saavutettu hyvä tehokkuus ja etsitään työkuormitusta helpottavia ratkaisuja ja toimintamalleja.

Suoritteita

		KS 2018	TP 2016	KS 2017
Siivouskohteet yhteensä		19	19	19
Kiinteistökohtainen laatuluokitus	7 x viikko	624 sm ²	624 sm ²	624 sm ²
	5 x viikko	9800 sm ²	9800 sm ²	9800 sm ²
	1-3 x viikko	3235 sm ²	3235 sm ²	3235 sm ²
	2 x kk	250 sm ²	250 sm ²	250 sm ²
	1 x kk	413 sm ²	413 sm ²	413 sm ²
sm² / siivousalue		2 387 sm ²	2 387 sm ²	2387sm ²
sm² yhteensä		14 321 sm²	14 321 sm²	14 321 sm²
Jakauma:	Kainuun sote-kuntayhtymä	467 sm ²	467 sm ²	467 sm ²
	Attendo	4302 sm ²	4302 sm ²	4302 sm ²
	Puolangan kunta	9552 sm ²	9552 sm ²	9552 sm ²

6.6.5. LIIKETOIMINTA

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	1 043 274	1 002 712	975 601	990 000	990 000
TOIMINTAKULUT	-1 290 379	-1 323 428	-1 300 546	-1 300 000	-1 300 000
TOIMINTAKATE	-247 105	-320 716	-324 945	-310 000	-310 000

Liiketoimintaan sisältyvät lämpö-, vesi- ja viemärlaitosten toimintojen lisäksi myös myytävät kiinteistönhuoltopalvelut, huoltoautot, latukone ja keskusvarasto.

Toiminnan kuvaus

Tekninen lautakunta vastaa kunnan omistamien vesi- ja viemärlaitosten sekä kaukolämpölaitoksen ja niiden verkostojen rakentamisesta, käytöstä ja kunnossapidosta. Samoin lautakunta vastaa vesihuoltolain mukaisesti

kunnan alueen vesihuollon kehittämisestä. Liiketoimintaan liittyvän henkilöstön ja kaluston resurssien mukaisesti tekninen lautakunta tuottaa palveluita pääasiassa kunnan alueen tarpeisiin liiketaloudellisin periaattein.

Toiminta talousarviovuonna

Lämpö- ja vesilaitoksen yhtiöittämisen tarkastelu ja päätökset.

Vesi- ja viemäriverkoston kuntoa kartoitetaan ja kunnostetaan suunnitelmallisesti vähitellen.

Vesi- ja viemäriverkostoja rakennetaan kaavoitusta ja alueiden rakentamista vastaavasti.

Vesihuoltolaitos on eriytetty kirjanpidossa laskennallisesti. Siitä laaditaan oma tuloslaskelma ja tase.

Hulevedet eriytetään kirjanpidossa laskennallisesti.

Suoritteita

		TA 2018	TP 2016	TA 2017	ENN2017
Kirkonkylän vesi- ja viemärlaitos:					
Pumpattu vesimäärä	m3	120 000	139 155	100 000	140 000
Myyty vesimäärä	m3	85 000	85 179	85 000	85 000
Myyntitulot (sis. sisäiset myyntitulot)	€/v	320 000	308 655	282 000	320 000
Käyttökustannukset	€/v	198 000	196 538	155 000	180 000
Poistot	€/v	53 000	59 439	52 500	52 500
Tilikauden tulos	€/v	69 000	52 678	74 500	67 500
Paljakan vesi- ja viemärlaitos:					
Pumpattu vesimäärä	m3	20 000	22 056	20 000	23 000
Myyty vesimäärä	m3	5 000	5 735	7 000	5 000
Myyntitulot (sis. sisäiset myyntitulot)	€/v	65 000	63 133	53 500	54 000
Käyttökustannukset	€/v	80 000	84 315	79 000	67 000
Poistot	€/v	25 000	28 587	28 000	28 000
Tilikauden tulos	€/v	- 40 000	- 49 769	- 53 500	- 41 000
Kaukolämpötoiminta:					
Tuotanto kiinteällä polttoaineella	MWh	12 000	12 152	12 000	12 000
Tuotanto öljyllä	MWh	2 100	1 957	2 000	2 100
Myyntitulot (sis. sisäiset myyntitulot) ,	€/v	900 000	876 365	780 000	850 000
Käyttökustannukset (sis. sisäiset kustannukset)	€/v	630 000	646 936	643 000	640 000
Poistot	€/v	84 000	79 295	83 000	83 000
Tilikauden tulos	€/v	186 000	150 129	63 000	77 000

6.6.6. RAKENNUSKIINTEISTÖT

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	304 532	335 210	334 606	325 000	325 000
TOIMINTAKULUT	-656 943	-695 767	-752 116	700 000	700 000
TOIMINTAKATE	-352 410	-360 557	-417 510	375 000	375 000

Toiminnan kuvaus

Rakennuskiinteistöihin kuuluvat kunnan omistamat rakennukset ja osakkeet. Toiminta-ajatus on pitää rakennukset hyvässä kunnossa ja rakennusympäristö viihtyisänä ja antaa laadukkaita kiinteistöpalveluja kunnan omistamille yhtiöille.

Toiminta talousarviovuonna

Kiinteistöiden ennakoihin huoltoihin panostetaan. Energiatehokkuustoimenpiteitä suoritetaan.

Suoritteita

Kunnan omistuksessa on
 asuinrivitaloja 3 kpl ja 1 asuinkeuhkotalo
 asuinrivitaloja 4 kpl, jotka on poistettu asuinkäytöstä
 osakehuoneistoja 1 kpl
 yritystiloja 6 rakennusta ja 2 kiinteistössä on osakkeita
 sivistystoimen ja vapaa-ajanrakennuksia 11 kpl
 perusturvan rakennuksia 6 kpl
 muita rakennuksia 13 kpl

6.6.7. MAA- JA METSÄTILAT

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	160 000	286 135	145 000	150 000	150 000
TOIMINTAKULUT	-62 000	-80 218	-38 000	-50 000	-50 000
TOIMINTAKATE	98 000	205 197	107 000	100 000	100 000

Taulukossa on rakentamattomien kiinteistöjen tulot ja menot, jolloin niihin sisältyy maa- ja metsätilojen lisäksi vuokratut alueet.

Toiminnan kuvaus

Toiminta-ajatuksena on saada metsäomaisuudesta maksimituotto kestävän kehityksen hoitomenetelmillä.

Toiminta talousarviovuonna

Kunnan omistuksessa on 24 metsätalaa, joiden pinta-ala yhteensä on 2357 ha.

Metsäomaisuuden hoitosopimus on tehty Metsänhoitoyhdistys Rokua-Paljakka ry:n kanssa.

6.6.8. TIET

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	97	101	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-199 765	-213 914	-216 288	-210 000	-210 000
TOIMINTAKATE	-199 668	-213 814	-216 288	-210 000	-210 000

Toiminnan kuvaus

Tekninen lautakunta vastaa kunnan kaavateiden rakentamisesta ja kunnossapidosta. Samoin lautakunta vastaa yksityistielain mukaan kunnalle kuuluvista ja muista kunnan vastuulle ottamista tehtävistä.

Toiminta talousarviovuonna

Katualueiden lunastustoimituksien jatkaminen
 Pysähdyspaikoille suunnitellaan informaatiotaulut.
 Tievalaistuksien uusiminen energiaa säästävillä ratkaisulla

Kaava-alueiden liikenneväyliä on yhteensä 31km. Valaistuja liikenneväyliä on 26km.

Suoritteita

		KS 2018	TP 2016	TA 2017	ENN2017
Tievalaistus	€/v	33 000	42 767	39 000	35 000
Yksityisteiden avustukset	€/v	29 000	30 074	31 000	31 000
Teiden muu kunnossapito	€/v	131 000	140 973	147 000	137 000
Tulot teiden kunnossapidosta	€/v	0	100	0	0
Teiden ylläpidon kokonaiskustannus	€/v	200 000	213 814	217 000	203 000

Tievalaistus sisältää kaava-alueiden teiden ja yleisten teiden sähkökustannukset. Yksityisteiden avustukset ovat kulloinkin voimassa olleiden päätösten mukaisesti yksityisteille maksettuja avustuksia. Teiden muu kunnossapito sisältää teiden kaikki kustannukset ilman sähköä ja avustuksia. Tulot teiden kunnossapidosta ovat yksityisteiden osakkailta perittyjä kunnossapitomaksuja.

6.6.9. URHEILU- JA ULKOILUALUEET, YLEISET ALUEET

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	1 000	1 430	752	0	0
TOIMINTAKULUT	-176 000	-247 990	-191 216	-210 000	-210 000
TOIMINTAKATE	-176 000	-246 559	-190 458	-210 000	-210 000

Toiminnan kuvaus

Toiminta-ajatuksena on lisätä puolankalaisten sekä matkailijoiden urheilu- ja ulkoiluharrastusta houkuttelevilla olosuhteilla.

Toiminta talousarviovuonna

Puolangan kunta osallistuu Paljakan alueen latuverkoston kunnossapitoon valaistuksen lisäksi enintään 15.000 eurolla ja kunnan alueella olevien moottorikelkkareittien kunnossapitoon enintään 7.000 eurolla.

Metsähallituksen kanssa kartoitetaan yhteistyön mahdollisuutta ulkoilureittien osalta.

Honkavaaran kaukalon kattamisen suunnitteleminen ja rakentaminen yhteistyössä paikallisten yhdistyksien ja yritysten kanssa.

Paljakan vapaakelkkailualueen kehittäminen yhteistyössä metsähallituksen kanssa.

Suoritteita

hiihtolatuja kirkonkylällä 55km ja Paljakassa 90km

kesäulkoilureittejä 90km

taukopaikkoja 7kpl kunnan hoidettavana

luistelualueita 2 kirkonkylällä

1 urheilukenttä

1 tenniskenttä

2 uimarantaa

6.6.10. MUU TEKNISEN OSASTON TOIMINTA

	KS 2018	TP 2016	KS 2017	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	
TOIMINTAKULUT	-244 000	-263 582	-254 820	-250 000	-250 000
TOIMINTAKATE	-244 000	-263 582	-254 820	-250 000	-250 000

Taulukko sisältää teknisen osaston muun edellä mainitsemattoman toiminnan tuloja ja menoja, joihin on laskettu jätehuolto, ympäristötyöt sekä palo- ja pelastustoiminta

Palo- ja pelastustoiminta

Palo- ja pelastustoimen järjestämisvastuu on Kajaanin kaupungin pelastuslaitoksella. Öljyntorjuntakaluston omistaa kunta ja sitä käyttää palo- ja pelastushenkilöstö.

Väestönsuojelu

Väestönsuojelun toimintaa on kehitettävä. Väestönsuojien varusteet tarkistetaan ja täydennetään. Kunnassa tulee tehdä valmiussuunnitelmat erilaisiin häiriötilanteisiin. Varageneraattoreita hankitaan kunnan eri kiinteistöihin häiriötilanteita varten.

Liikenneturvallisuus

Liikenneturvallisuustyötä tehdään yhteistyössä Kainuun kuntien ja ELY-keskuksen kanssa. Liikenneturvallisuustyö on liikenneturvallisuuden kehittämistä, kuntalaisten neuvontaa ja ohjaamista mm. erilaisissa tapahtumissa. Työ on kunnassa järjestettävää itsenäistä toimintaa, jonka vetäjänä toimii oma työryhmä.

Jätehuolto

Palvelun järjestämisvastuu on Kainuun jätehuollon kuntayhtymällä.

Hankinnat

Puolangan kunta on mukana Kainuun kuntien yhteisessä hankintarenkaassa, joka hoitaa hankintojen kilpailuttamista. Kukin kunta itse määrittelee minkä tuotteiden osalta on mukana hankintarenkaan toiminnassa. Kunnan käytäntöjä näiden hankintojen osalta täsmennetään. Kaikkien hankintojen yhteydessä on esitettävä vaikutukset paikallistalouteen.

7 INVESTOINTIOSA

1. Kunnallistekniikka:

Kunnallistekniikan hankintoihin ja investointeihin varataan 2018 vuoden talousarvion nettosummaksi 270 000 €. Investoinnit ovat pääosin korjaushankkeita laitokseen ja verkostoon. Paljakassa varaudutaan myös verkostoiden laajentamiseen. Pöyryn selvityksen mukaiset Kirkonkylän lämpölaitoksen korjaustoimenpiteet ja PIPO- asetuksien muutokset toteutetaan kattavasti.

Puolangan biokeskushanke toteutetaan valtuuston erillisellä päätöksellä.

2. Kaavatiet, puistot ja muut yleiset alueet:

Kaavateiden, puistot ja muut yleiset alueet investointeihin varataan 2018 vuoden talousarvion nettosummaksi 175 000 €. Niitä kohdistetaan mm. katuvalojen uudistamiseen LED-tekniikalle ja pieneköihin päällystyskohteisiin.

Jääkiekkokaukalon kattamiseen varataan rahaa 250 000 €, jossa on ulkopuolista investointitukea/-rahoitusta 190 000€. Kunnan rahoitusosuus on enintään 60 000€.

3. Kiinteistöt:

Kiinteistöiden hankintoihin ja investointeihin varataan 2018 vuoden talousarvion nettosummaksi 115 000 €. Energiatohokkuutta parantavien hankkeiden lisäksi varataan myös pieniin korjaushankkeisiin varoja. Energiatohokkuushankkeet pyritään kohdentamaan mahdollisuuksien mukaan hankkeisiin, jossa saavutetaan säästöjä käyttötaloudessa nopeasti. Osiin hankkeista on saatavissa investointitukea.

Uuden Paloaseman investointi on hyvin merkittävä rakennushanke ja jonka alustava kustannusarvio on 1 100 000 €. Siihen on saatavissa palonsuojelurahaston tukea enintään 220 000€. Hankesuunnitelman hyväksyy kunnanhallitus. Investointi edellyttää pitkäaikaista Kainuun pelastuslaitoksen kanssa solmittavaa vuokrasopimusta.

Valtuustoon nähden sitovat **1 - 5. kohdat****Investointisuunnitelma 2018 ja 2019-2022.**

	2018	2019	2020	2021	2022
1. Kunnallistekniikka	270000	140000	100000	100000	90000
Verkoston uusiminen	30000	25000	25000	25000	25000
Laitoksen Pöyryn raportin mukaiset korj.	100000				
KK lämpölaite kiinteistö kor. Ja muutokset	65000				
Paljakan kaukolämpö	25000	25000	25000	25000	25000
Vesi- ja viemärlaitos	40000	80000	40000	40000	30000
Vuosittaiset (verkoston) korjaukset	30000	30000	30000	30000	20000
Laahain (viimeinen)		40000			
Paljakan vesi- ja viemäri	10000	10000	10000	10000	10000
Vuosittaiset korjaukset	10000	10000	10000	10000	10000
2. Kaavatiet, puistot ja muut yleiset alueet	175000	145000	65000	65000	65000
Vuosittaiset korjaukset	30000	100000	50000	50000	50000
Katuvalojen vaihto LED-tekniikalle	60000	30000			
Joukokylän katuvalot (ELY)	15000				
Yleiset alueet ja liikuntapaikat	0	25000	15000	15000	15000
Kaukalon kattaminen, edellyttää ulko- puolisen rahoituksen saamista ja aiesopimusta	250000				
Investointituki ja muut rahoitusosuudet	+190000				
Paljakan kaavatiet	10000	15000	15000	15000	15000
Vuosittaiset korjaukset ja uuden rak.	10000	15000	15000	15000	15000
3. Kiinteistöt	995000	150000	75000	75000	75000
Korjausvelka- ja kunnost. (rakenne)	30000	30000	30000	30000	30000
Muutostyöt ja tilamuutokset	20000	10000	10000	10000	10000
Uuden paloaseman rakentaminen, edellyttää pitkäaikaisten vuokrasopimusten varmistamista Kainuun Pelastuslaitoksen kanssa.	1100000				

Paloaseman investointituki, palosuojarahasto	+220000				
Kiinteistötekniikka	15000	10000	10000	10000	10000
Energiahankkeet	50000	100000	25000	25000	25000
Kiinteistöjen valaistuksien muutokset (LED)	35000	10000	10000	10000	10000
Hiihtokeskuksen lämmitystavan muutos	0	75000			
Automaattioratkaisut	15000	15000	15000	15000	15000
4. Kalusto- ja irtaimisto	50000	50000	50000	50000	50000
muut varaukset	10000				
liikuntapaikat ja varhaiskasvatus/kalusteet	20000				
teknisen työn kalusteet	20000				
5. Kiinteistöjen hankinta ja myynti	50000	50000	50000	50000	50000
	2018	2019	2020	2021	2022
Yhteensä	1 540 000	435000	240000	240000	230000

8 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIODEN YHTEENVETOLASKELMA

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat ja tuloarviot 2018:

	<u>Määräraha</u>	<u>Tuloarvio</u>	<u>Sitovuus</u>
KÄYTTÖTALOUSOSA	25 627 682	3 891 871	21 735 812
Vaalit	11 960	15 000	3 040
Tarkastustoiminta	17 000		17 000
Demokratia-, hallinto ja elinvoima	1 633 687	331 500	1 302 187
Sosiaali- ja terveydenhuolto	16 412 938	1 350 000	15 062 938
Sivistyslautakunta	3 885 515	250 500	3 635 015
Tekninen lautakunta	3 666 583	1 944 871	1 721 712
INVESTOINTIOSA	1 950 000	410 000	1 540 000
1. Kunnallistekniikka	270 000		270 000
- Verkoston uusiminen			
- Laitoksen Pöyryn raportin mukaiset korj.			
- KK lämpölaite kiinteistö kor. Ja muutokset			
- Paljakan kaukolämpö			
Vesi- ja viemärilaitos			
- Vuosittaiset (verkoston) korjaukset			
Paljakan vesi- ja viemäri			
- Vuosittaiset korjaukset			
2. Kaavatiet, puistot ja muut yleiset alueet	365 000	190 000	175 000
- Vuosittaiset korjaukset			
- Katuvalojen vaihto LED-tekniikalle			
- Joukokylän katuvalot (ELY)			
- Yleiset alueet ja liikuntapaikat			
- Kaukalon kattaminen, edellyttää ulkopuolisen rahoituksen saamista ja aiesopimusta			
- Investointituki ja muut rahoitusosuudet			
Paljakan kaavatiet			
- Vuosittaiset korjaukset ja uuden rak.			
3. Kiinteistöt	1 215 000	220 000	995 000
- Korjausvelka- ja kunnost. (rakenne)			
- Muutostyöt ja tilamuutokset			
- Uuden paloaseman rakentaminen, edellyttää pitkäaikaisten vuokrasopimusten varmistamista Kainuun Pelastuslaitoksen kanssa.			
- Paloaseman investointituki, palosuojarahasto			
- Kiinteistötekniikka			

Energiahankkeet

- Kiinteistöjen valaistuksen muutokset (LED)
- Hiihtokeskuksen lämmitystavan muutos

- Automaattioratkaisut

4. Kalusto- ja irtaimisto 50 000 50 000

- muut varaukset

- liikuntapaikat ja varhaiskasvatus/kalusteet

- teknisen työn kalusteet

5. Kiinteistöjen hankinta ja myynti 50 000 50 000

TULOSLASKELMAOSA 50 000 22 516 795 22 466 795

Verotulot 8 632 000

Valtionosuudet 13 865 595

Korkotulot 3 000

Muut rahoitustulot 16 200

Korkomenot 45

Muut rahoitusmenot 5

RAHOITUSOSA 582 000 1 044 000 462 000

Antolainasaamisten lisäykset

Antolainasaamisten vähennykset 44 000

Pitkäaikaisten lainojen lisäys 1 000 000

Pitkäaikaisten lainojen vähennys 582 000

Lyhytaikaisten lainojen muutos

Oman pääoman muutokset

Muut maksuvalmiuden muutokset

9 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

	TP 2016	TA 2017	TA2018	TS 2019
KUNNAN JOHTO				
Kunnanjohtaja	1,5	1	1	1
HALLINTO-OSASTO				
Hallintojohtaja	1	1	1	1
Toimistosihtööri	5,6	5,6	6	6
Asuntosihtööri	1	1	1	1
	7,6	7,6	8	8
Maaseutuhallinto				
Maaseutupäällikkö	1	1	1	1
Maaseutusihtööri	1	1	1	1
Palvelusihtööri	1	1	1	1
	3	3	3	3
Elinkeinoasiamies	1	1	1	1
Hankekoordinaattori	1	1		
Aluearkkitehti (ma)	1	0,4	0	0
Sote				
Kansanterveystyön johtava lääkäri	0,25	0,25	0,25	0,25
Kouluttajaylilääkäri	0,2	0,2	0,2	0,2
Sosiaalijohtaja	1	1	1	1
Sosiaalityöntekijä	1	1	1	1
Sosiaaliohjaaja	1	1	1	1
Toimistosihtööri	1			
Kuntouttavan työtoiminnan ohjaaja	1	1	1	1
	5,25	4,45	4,45	4,45
Projektipäällikkö				
Työhönvalmentaja				
Yksilövalmentaja				
Hallinto-osasto yhteensä	20,35	18,85	17,45	17,45

SIVISTYSOSASTO	TP 2016	TA 2017	TA2018	T2019
Sivistysjohtaja	1	1	1	1(0)
Puolankajärven koulu				
Rehtori	1	1	1	1
ATK-tukihenkilö, yht lukio	1	1	1	1
Luokanopettaja	7	6	6	5
Erytysluokanopettaja	2	2	2	2
Erytisopettaja	2	2	2	2
Koulunkäyntiavustaja/-ohjaaja	7	7	7	7
Opinto-ohjaaja, apulaisrehtori	1	1	1	1
Lehtori/tuntiopettaja	14	13,5	13	13
	35	33,5	33	32
Lukio				
Lehtori	2	2	2	2
Kirjasto				
Kirjastonjohtaja	1	1	1	1
Kirjastovirkailija	1	1	1	1
	2	2	2	2
Nuoriso- ja liikunta				
Nuoriso-ohjaaja	1	1	1	1
Etsivä nuorisotyöntekijä	1	0,5	0,5	1
Vastaava työhönvalmentaja	1	0,5	0,5	1
Työnohjaaja	1	1(0,8)	1(0,8)	1(0,8)
Ohjaaja	1	1	1	1
Liikuntaneuvoja	1	1	1	1
	6	5	5	6
Päivähoito				
Päivähoidon ohjaaja/ Varhaiskasvatuspäällikkö	1	1	1	1
Päiväkoti				
Päiväkodin johtaja	1	1	0	0
Lastentarhanopettaja	2	1	2	2
Päivähoitaja	4	6	6	6
Päiväkotiapulainen	3,5	3	3	3
Iltapäiväkerho/päiväkotiap.	0,5	1	1	1
Avustaja, henk.koht	1	1,5	1,5	1,5
Iltapäiväkerho/päiväkotiap.(ma)	1			
	13	13,5	13,5	13,5

Ryhmäperhepäivähoitaja	3	3	2	2
Ryhmäperhepäivähoitaja (ma)				
	3	3	2	2
Sivistysosasto yhteensä	63	60,5	59,5	59,5

TEKNINEN OSASTO	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019
Tekninen johtaja	1	1	1	1
Tekninen hallinto				
Insinööri	1	1	1	1
Rakennustarkastaja	1	1	1	1
Ympäristötarkastaja	0,3	0,3	0,3	0,3
Ruokahuoltopäällikkö	1	1	1	0
Energia-asiantuntija		1	1	
	3,3	4,3	4,3	2,3
Siivous- ja ruokahuolto				
Ruokapalveluesimies	1	1	1	1
Keittäjä	2	2	2	2
Ravitsemistyöntekijä	4	2	2	2
Ravitsemistyöntekijä/ls	2,5	2	2	2
Siivooja	1,5	1	1	1
Laitoshuoltaja	5,5	6	6	6
	16,5	14	14	14
Tekninen henkilöstö				
Kiinteistönhoitaja	4	3,5	1,5	1,5
Lämpölaitoksen hoitaja	1	1	1	1
Laitosmies	1	1	1	1
Kirvesmies				
Rakennusmies	2	2	2	2
Seka- ja apustyöntekijä	1	1	0	0
Puhdistamonhoitaja	1	1	1	1
Liikunta-alueiden hoitaja	1		0,5	0,5
Kausityöntekijä, viheralueet (ma)	2	2	2	2
	13	12	9	9
Tekninen osasto yhteensä	33,8	33,8	28,3	26,3